

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partitum Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Exercitium 2. De Devotione erga sanctissimum Altaris Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

EXERCITIVM
SECUNDUM.

De Deotione erga sanctissimum Alta-
ris Sacramentum.

Thesaurus inuisus, quae utilitas? null *Eccles. 6. 4*
dubium est, thesaurum inuisum cun-
ctas coeli diuitias, cunctasque Increati-
Incarнатique Verbi perfectiones in se
comprehendentem esse ipsum Augu-
stinum ac Sanctissimum Altaris Sacramentum. Alt si-
quidem aded excellens, veluti ab oculo sensus remotum
est, & lumen rationis subterfugit; abscondatur quoque
remoueatque ab oculo fidei (cum anima absque vlla
consideratione & reflexione illud accedit recepitque)
est. *Thesaurus inuisus*, thesaurus incognitus, neque vl-
quam conferet emolumentum, ac nihil prorsus proderit.
In opinione S. Basilii damnatum apportabit: etenim *S. Basil. lib.*
non male duntaxat faciunt, qui indignè accedunt, verum *1. de Bapt.*
nam, qui otiosè & inutiliter. Rationem huius reddit: *6. 3.*
nam, si qui otiosum verbum profert, offendit Spiritum san-
ctum, quaniò magis, qui irritum facit tantum, ac tale bo-
num, qui, quantum ex se est, otiosum efficit Verbum Di-
uinum, quia non permittit illud operari, quemadmo-
dum alias operaretur? ut igitur vltionem Diuinam &
gratiam effugiamus, caelestis & excellentissimi doni hu-
ius non

ius non priuemur fructu, subministremus verò cele-
 riam considerationi ac deuotioni Diuini huius myste-
 ri accomodam; laconica, vt aiunt, breuitate, non e-
 materia huius tangemus puncta: Primum est de ex-
 cellentia Sanctissimi Sacramenti. Secundum de ve-
 ra eiusdem. Tertium de proprietatibus. Quartum de
 effectibus. Quintum de preparatione. Sextum de
 gratiarum actione post communionem. Septimum de
 presentia Venerabilis Sacramenti per diem habenda.
 Ultimum de duodecim fructibus Diuinae huius Abo-
 ritæ, vt, *si nunquam otiose accedis, nunquam sine fructu
 recedus.*

CAPUT I.

De excellentia Sanctissimi Sacramenti
 in vnione sacramentali.

UNio hæc paucis exponitur à Sacris Doctõibus
 ferentibus eam similem esse vnioni personali Verbi
 in Christo; quemadmodum enim hæc tres sortitur pro-
 prietates: prima est communicatio Verbi: secunda
 quod sit exigitua gratiæ & gloriæ; tertia, quod sit
 transformatiua Humanitatis in Verbum; ad eundem
 modum vnio Sacramentalis nobis communicat Per-
 sonam Verbi: tribuit ius ad noua dona gratiæ & gloriæ
 transformat hominem in Christum. Sed differenti-
 duæ vniones in modo; in Christo namque Diuina Per-
 sona communicatur immediatè; nobis verò mediata
 Corpore Christi: in Christo vnio quasi in substantia
 portat gratiam; in nobis spiritum: in Christo natura
 humana assumpta est in vnitatem Personæ, vbi vnus
 Homo simul vna persona est; in nobis fit vnio duarum
 personarum, nostræ, videlicet, & illius Christi, vnio
 turque ambæ Sacramentali vnione media. Et hoc est
 quod dici potest de tam sancta & admirabili vnione
 quod, hinc inde, sit quasi secunda quædam vnio person-
 alis: vnde, qui digne eadem se communionem refectio-
 eundem quasi euadit Christum.

Rationes deinde, ob quas Divinae complacuit Boti- nos extollere ad praecellam hanc unionem, tres sunt. prima, ut satisfaceret naturae nostrae nobilitati; secunda, ut responderet status nostri dignitati; tertia, ut immensum Divinae suae Charitatis exhiberet incendium.

Ad primam quod attinet, dico, capacitatem nostrae esse infinitam; quis est Deificabilis, & capax naturalis filiationis Dei, eo quod Deus humanam nostram naturam propria valeat exuere personalitate, exuturq; in se Divina. Uodè quod ad hoc natura nostra capacitatem habet non duntaxat similem; verum etiam eandem cum natura humana Christi. Ex qua consideratione in nobis ipsis formare debemus spiritum quemdam generosum & magnanimum, non desiccando de altitudine generositatis nostrae, non affectu subiicundo nos ipsis creaturis; sed conservando nos à terra elevatos, ut satiati contentique simus altitudine & capacitate suis nostri.

S. Cypriani lib. de Spectac.

Quæri hoc loco posset, num licitum sit desiderare illum finem? Respondes, desiderare eum absolute, non è licitum esse; bene tamen conditionate, in hunc modum: Si placeret Domino Deo, sanctissimæque eius voluntati, desiderarem me coniungere & unire Deo, maxima, quæ possibilis foret, unione, qualis est unio personalis: idque non propter proprium emolumentum & commodum, veluti appetiit Lucifer; sed pure, ut eo plus diligerem Deum meum, nè ipsum offenderem, ut amplius offendere possem. Et hic actus non licitus; sed etiam bonus, sanctus & meritorius est. Igitur, ut concludatur hæc prima ratio, Cum Deus per Op. Max. infinitæ suæ pietatis ac misericordiæ condescendat, ut videretur oculis dignitatem naturæ nostræ, ad eod apertè capacis, ut, iuxta superius dicta, propinquitatis conjunctionisque vinculo possit coniungi Deo, non per gratiam duntaxat, sed etiam per naturam, nec tamen corrumpere possit huiusmodi celsitudini & capacitati unione personali seu hypostatica: siquidem iam determinata, ut unio hæc Christi tanquam Venerit & naturæ æterni Patris Filii propria esset, aliam ei eligere non communicare unionem, illi tamen admodum similem.

Part. Quarta.

Sacra

Sacramentalem, videlicet: quâ, si non in unitatem personarum, quemadmodum Humanitas sanctissima Conditio uniuersalis Verbo Divino, saltem in unionem personarum coniungamus Deo mediâre carne & Corpore Christi: bis in cibum dato, ut mox dicetur. Hic ergo finis dicitur Deus: fuit in communicatione Sacramentalis unionis: ut, nimirum, suppleret defectum personarum hypostaticæ unionis, & non expleto capacitate nostram per primam unionem, adimpleret eandem personam. Et hæc sufficiant de prima ratione.

Quod ad secundam rationem dico, ita ut vitam nostram ope inhaerentis gratiæ esset: Divinam, igitur Deo incumbere, ut nobis de convenienti prouideret cibum Divinum. Etenim, ut est commune Sapientum axioma: vita & victus debent esse proportionati, & in eodem numero, quibus constat: nec conuenit, ut, qui vitam celestem regiam, vilibus pascatur cibus, neque, qui vilis abiectione conditionis, status & vitæ est, cibus nutriatur regius. At quo modo Deus parauit huic cibum Divinum? Sola Diuinitas cibus noster esse non poterit: impalpabilis enim est, ac proinde, vita loquar, nec est manducabilis. Multo minus sola caro poterit esse cibus noster: quia ex se ipsa nullam habet virtutem, quâ animæ appetitum explere vel satiare possit. Igitur parietur cibus, qui manducati, sicutque potest lausre animam, uniatur Diuinitas carni, caro hæc Diuina, sicque apparetur cibus noster Divinus.

Theophil. in ceptus est Theophilacti. *In hoc cibo non consumitur*
cat. D. Th. puram Diuinitatem, quia impalpabilis & inuicibilis
nec puram carnem, quia nihil potest proficere: sed
nem Dei, Carnem Verbi, Carnem uiuificantem & di-
S. Cyrill. in ficam. Nam, ut exponit D. Cyrillus, *Desiderium*
Cat. D. Th. Verbum uniois sei, sum propria Carni, facti illam carnis
caritatem.

Reuertere igitur in teipsam, anima mea, & confidere
quæ sit vita tua, ut cognoscas, qualis cibus & victus
tibi competat & conueniat. Quod si deprehenderit
vitam tuam humanam & terrenam, hoc D. Augustinus
Aug. serm. 1 cape & sequere consilium, *muta vitam, si uis accipere*
de temp. tam: si non mutas vitam, ad iudicium accipe vitam.

Tertiaratio, ob quam Christus seipsum dat in cibum
 ut inchoati amoris sui satisfaceret ardori, nimirum nos
 in seipsum converteret, veluti facit cibus in re, quae
 edatur. Ita sentit Nyssenus, cum ait: *Ob hanc causam*
dominus se nobis proponit is, qui semper est, ut acci-
peret illum in nobis, id efficiamur, quod ipse est. Un-
 de posita hac Christi voluntate, admirabilique illo Di-
 vinitatis sui amoris effectu, non sufficit dicere cum S. Paulo:
Qui in me Christus; sed dicendum cum D. Augustino
Qui Christus: eadem namque Christi vita viuo, viuo
 corpus transformatus & conversus in Christum, viuo
 Christus. Neque hoc sufficit, necesse est progredia-
 ri ulterius & dicas: *Viuo Christus, & hic crucifixus;*
 non solum dic eum Apostolo: *Christo confixus sum cruce;*
 sed, *sum Christus confixus in cruce:* etenim Christus in
 hoc sacramentum venit in figura & memoria Cru-
 cifixi, cum sit Passionis eius memoriale.

Nyssen. in
Eccles. 6.3.

S. Aug. ser.
2. de Verb.
Dom.

Neque hic subsistit amor Divinus; sed altius
 procedit, operaturque & vult, ut in eandem Christi Di-
 vinitatem nos convertamus, ac proinde non solum di-
 citur: *Viuo Christus;* sed cum Cypriano: *Viuo Deus.* Hic enim Venerabilis huius Sacra-
 menti ultimus finis est, quemadmodum ipsemet Chri-
 stus ait: *Qui manducat meam Carnem, & bibit*
meum Sanguinem, in me manet, & ego in eo. Ni-
 mirum, mediante cibo Carnis meae, ego, qui sum Per-
 sona Divina, ero in ipso Divinitate mea; & ipse in me
 perfecta quadam unione & transformatione. Et cum
 hoc amor Divino statuitur meta & terminus: totus
 enim homo, quantum possibile est, mutatur in Chri-
 stum, & omnes partes hominis in partes Christi: cor-
 pus in corpus; anima in animam; & spiritus, superior
 pars animae mutatur in Divinitatem Christi. Et si
 illud Eliae, veluti notat sanct. Chrysostomus, hanc
 se continebat virtutem, ut Eliseo communicaret spi-
 ritum Eliae, tali modo, ut Eliseus non iam amplius Eli-
 as; sed alter quidam appareret Eliae, & *Elias*
mutatus sursum, & Elias deorsum; quanto magis san-
 ctissima ac Divinissima Caro Christi habebit istam

S. Cyprian.
lib. de carne
Domini.
Joan. 6.6.

S. Chrysostr.
4. Reg. 6.2.

vim ac virtutem transformatiuam, vt, qui dignè ad-
 eam accedit communionem, in alium mutetur & con-
 uertatur Christum, ita, vt deinceps non dicitur
 videatur esse personæ; sed veluti vna & eadem ap-
 pareat persona, tanquam Christus replicatus: *Idem Chri-
 stus sit rursùm, & idem deorsùm.*

CAPUT II.

*De natura & essentia sanctissimi ac Diuinissi-
 mi Sacramenti huius.*

Uenerabile Altaris Sacramentum ex duabus parti-
 bus, videlicet, ex speciebus panis, & ex Corpore
 Christi compositum est, *ex visibili Sacramento, & ex
 Sacramenti.* Quemadmodum Christus D. N. (& est
 exemplum D. Augustini) in mundo comparuit *com Hu-
 manitate visibili, & Diuinitate invisibili.* Et quia Cor-
 pus venit, secundum quod est, puta, vitum Diuinitatis
 idem tres partes principales considerari possunt in hoc
 Sacramento: primò, Species Sacramentales: Secundo
 Corpus Christi, quo etiam comprehenditur Sanguis
 Anima: tertio Diuinitas Christi: siquidem iuxta S. Ber-
 nardum Verbum Diuicum tribus modis in conside-
 rationem nostram cadere potest: *vt est in se, vt est in Car-
 ne, & vt est in Sacramento.* Juxta singularum harum
 partium proprietatem proprie habet rationem cibi; sed
 respectu diuersorum: *vt est in se, Angelorum cibus est
 vt est in Carne, hominum comprehensorum existit
 bus: & vt est in Sacramento, cibus est hominum victo-
 rum.* Idque valde conforme est suauitati Diuinae Pro-
 uidentia, nimirum, vt Angelus, purus Spiritus, suum
 tanquam proprio cibo, visione beatifica solius Diuini-
 tatis, quamuis etiam ex alia parte non desit ei gaudium
 ex beata Humanitatis Christi contemplatione iulcatur
 (in quem desiderant Angeli prospicere) & homo, vt potest
 ex anima & corpore compositus habeat pro cibo Chri-
 stum ex Diuinitate & Humanitate compositum. Et
 quem

1. Pet. 1.

quemadmodum homo duplicem assequitur statum, comprehensoris vnum in futura vita, viatoris alterum in presenti; ita duobus modis Christus instar cibi se communicat: & manifestum atque detectum in propria forma, modo statui comprehensoris convenienti: & veterum rectumque sub speciebus panis & vini, modo statui Viatoris proportionato. Idem ergo Sacramentum secundum diversas partes simul Angelorum, Beatorum, hominumque viatorum cibus est.

Et si considerationis nostrae vela alius extollere, ampliusque expandere velimus in Divini simum hoc Sacramentum, ipsam Divinitatem non Angelorum duatata, sed etiam ipsius Dei cibum esse reperiemus. Si quidem in seipso, tanquam in proprio cibo, reperit Deus voluptatem suam & gaudium: quâ de causa ab oraculo Divino appellatur *Panis Dei*, cibus oris Dei: & quidem respectu Dei est cibus per essentiam: respectu Angelorum est cibus per participationem. Uodè laudamus hic aperitur nobis campus ad laudandam deprecandamque magnificentiam & liberalitatem Dei, quod ad propriam nos dignetur invitare mensam, proficuum suam vobis dando cibum. Quapropter parum est dicere: *Panem Angelorum manducauit homo*, cum sit verum sit, *Panem Dei manducat homo*. Cesset admiratio, quod aliunde vivunt homines, & vivunt Angeli, sed idem utriusque cibus: cum alia infinities maior est admiratio, quod non aliunde vivit homo, & vivit Deus, & unus est utriusque cibus. Ergo in seipsam, O quam mea, revertere, & considera, quâ ratione pro tanti doni susceprione sis deposita, correspondeasque infinitae huic benevolentiae ac liberalitati. Ecce, quanti Deus hunc cibum aestimet, quantoque in eundem ferat amore & gaudio: tali ac tanto, nimirum, ut quemcumque alium nec aestimet, ametque, nec alio fruatur & gaudeat. Hoc solo exsatiatur & contentus est: alium non curat, propter alium non movetur: & amando extrahit alium cibum, amat quoque seipsum, quia non nisi propter seipsum amat illum.

Considera igitur, quali modo hoc cibo fruatur Deus, in duratione aeternitatis, ante omnia tempore, in statu

Ioan. 6.

Psal. 77.

Hugo.

Psal. 39.

solitudines, quando Deus solus erat sine ulla crea-
 ra, solus cum Patre, Filo & Spiritu Sancto, cum in-
 finito lumine cognitionis, cum infinito incendio amoris
 cum infinito gaudio fruitionis. Similis huic debet esse
 dispositio tua, cum accedis sanctissimum Sacramentum
 quasi superior tempore, ingressus Nunc æternitas,
 collocatus in statu solitudinis, & effectus sermone
 omnibus creaturis; nulli daturus locum in corde tuo,
 nisi soli Deo, ut de te hoc cibo Diuino plane factum

Isa. c. 45.

verificetur illud Isaia dictum: *Tantum in se est Deus,*
 nullus alius; Deus solus in intellectu, De^o solus in volun-
 tate, Deus solus in sermonibus & colloquiis, Deus so-
 lus in operibus: ac Denique nihil profus in te sit, quod

*S. Bern. de
 consid. lib. 5*

sapiat mundum, aut habeat rationem humani, totum
 sit Diuinum, nullâ interueniente creaturâ, solo beato
 Deo. Verum interrogabit quispiam; quodnam sit
 discrimen inter Deum, Beatos, & nos in ordine ad

*Carthus. de
 ss. Sa-
 cram. ars. 5*

gaudium & fruitionem huius Diuini cibi? Respondet
 breuiter cum Carthusiano: conuenimus in cibo & co-
 mestione; differimus verò in modo comedendi: conueni-
 mus in cibo & comestione, quia prima veritas & summa
 bonitas sunt cibi conuenientes & communes Deo, Be-
 tis & nobis. Prima veritas est cibus satians intellectum
 summa bonitas satiat voluntatem. Et cognitio & fru-
 itio prima cause, ut est prima veritas, & summa bonitas
 comestiones etiam sunt conuenientes omnibus: ac differi-
 mus in modo manducandi in Sacramento, vel extra Sa-
 cramentum: per comprehensionem, vel sine com-
 prehensione, veluti dictum est
 supra.

Caput III.

De proprietatibus sanctissimi Sacramenti.

Proprietas I.

Cibus animæ.

Quæ nutrit ad vitam æternam, quemadmodum pe-
nit & orat S. M. Ecclesia: *Cœlestibus, Domine pasti-
cibus, ad vitam, quæ sumus, nutriamur æternam.* Et
nutrit absque imperfectione cibi materialis: recipitur
tamenque in corpore nostro, non ut contentum, sed ut con-
suetudo, veluti anima spiritalis in materia: ac propter
et ut dirigens, gubernans & regens: ad eum modum, quo
Divinitas gubernabat & regebat Humanitatem Chri-
sti. Et conveniens erat, ut Christus, qui nos creavit, Clem. A-
nimam lactaret: quia Mater, quæ parit, & non lactat, non
integra, sed dimidiata Mater est. lex. Padag.
c. 6.

In Missa
S. Tho. in 4
dist. 9. q. 1.
art. 1.
Clem. A-
lex. Padag.
c. 6.

Proprietas II.

Cibus verus.

Caro mea verè est cibus. Quod intelligitur, non Ioan. 6.
quantum ad naturam; sed quantum ad effectum & ex-
tensionem, in qua superat quemcumque alium cibum ma-
teriale: etenim hic solum nutrit vitam corporalem & tem-
poralem; at cibus Sanctissimi Sacramenti nutrit etiam vitam spiritualem animæ, ac tribuit vitam
quandam Divinam & æternam.

Proprietates III.
Cibus spiritualis.

Joan. 6.

S. T. in 4.
dist. 9. q. 1.
q. 1.

Spiritus est, qui vivificat. Nam Caro Christi cibus est, non tanquam sola caro, sed veluti caro unita spiritui Divinitatis Christi: quapropter est cibus, qui vivificatur ad resurrectionem mentis, ubi per gratiam recipitur Divinitas. Et hic est principalis ac ultimus sanctissimi Sacramenti effectus: sanctificare & quasi Deificare animam Divinitate.

S. T. loc. cit.

Proponit S. Thomas dubium aliquod huic propositioni valde accommodatum, & est: *Refectio mentis in partem per visionem*: ergo Corpus Christi debet dari *videndum & non manducandum*, ut sic figura correspondeat *figura*. Respondet, visionem beatam non tantum esse intentionalem; sed etiam realem, quia res visibilis *habetur unitur*, & hac unio realis significatur representaturque per unionem Sacramentalem.

Proprietates IV.

Cibus necessarius.

Primò, quia sicut cibus corporalis est necessarius ad vitam corporalem, nec vllus vitam debet carere potest; ita nec spiritualis vita gratiæ obtineri potest, nisi

que eo quod desideretur cibus spiritualis sanctissimi Sacramenti. Et sicut anima vita est corporis, sed non vivificatur sine cibo corporali; ita Deus vita est animæ, sed non vivificatur sine cibo spirituali, ait Augustinus.

S. Tho. 3. p. q. 13. art. 3. Secundo, quia reliqua omnia Sacramenta ordinantur ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum tantumquam media ad finem, & omnium Sacramentorum perfectissimum; ergo in omnibus Sacramentis implicite includitur

notum, scilicet, desiderium & ordo ad Eucharistiam, ac
proinde infantes, quemadmodum in voto Ecclesie reci-
piunt Baptismum; ita etiam in voto eiusdem Ecclesie
recipiunt sanctissimum Eucharistie Sacramentum: vel
ut expresse quoque vult S. Augustinus.

Lib. 4. de
Pelag. c. 22.
S. Tho. q. 16.
art. 3.

Tertio, Quod est per participationem tale, per se ordi-
natur ad id, quod est per essentiam tale; Sanctissimum
Sacramentum continet Christum per essentiam, cetera
Sacramenta per participationem, cum contineant gra-
tiam Christi. Ergo cum suscipitur Baptismus, suscipi-
tur quoque voluntas & desiderium Sacramenti: & hoc
votum seu desiderium iuxta S. Thomam non est per
accidens ad supplendam rem; sed per se: quia concurrat
tanquam finis: ergo debet per se appeti, & cetera propter
ipsum. Igitur secundum S. Augustinum & S. Thomam
sanctissimum Sacramentum necessarium est, non tantum
necessitate precepti, sed etiam necessitate medii, in re, vel in
voto, modo iam explicato: & quia necessarium est in
voto, nonnunquam etiam necessarium est in re pro tem-
poris opportunitate. Quod hucusque dictum est de
spirituali hoc cibo sanctissimi Sacramenti, non inveni-
tur in aliis cibis materialibus seu corporalibus, qui con-
uertuntur, at non conuertunt, non nutriunt, nisi in re: ut
cibus Eucharistie, quia conuertit, & non conuertitur,
concurratque tanquam finis; nutrit solo voto aut desi-
derio: solo namque desiderio possumus nos unire Chri-
sto, & in eundem possumus conuerti, facti concorpo-
ra & consanguinei Christi.

S. Thom. 2.
sup.

Neque dici potest, orationem, ceterosque virtutum
actus esse quoque cibos animae: quia non sunt cibi ex
institutione Christi, veluti sanctissimum Sacramentum,
suntque cibi solum per participationem, qui non causant
nisi cum ordine & dependentia à cibo per essentiam,
qui est sanctissimum Sacramentum, modo
supra declarato.

(o) De

g s Pro

Proprietas V.

Panis Vitæ.

Ioan. 6.

Ego sum Panis viuus. Quod intelligitur duobus modis: primò, intransitiuè, veluti loquuntur Theologi, videlicet. *Ego sum panis vita, ego sum via, veritas & vita.* Secundò transitiuè, quia est causa veræ vitæ gratiæ & gloriæ. Ad eundem modum intelligitur illud, quod ait Christus: *Ego sum panis viuus, id est, substantialiter & causaliter.* E huius exemplum subdit S. Cyrillus: quemadmodum frustulum panis alicui liquoris intinctum, totum imbibit naturam & qualitatem talis liquoris; Sic Verbum Dei coniungens se proprie carni, facit illam vivificatricem.

S. Cyrill.

Luc. 22. in

Cat. D.T.

Proprietas VI.

Cibus permanens.

Ioan. 6.

Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanens vitam æternam. Quod pariter intelligi potest de cibo hoc Eucharistico, in quantum est Sacramentum secundum effectum principalem communicationis Diuinitatis: nam consumptis speciebus Sacramentalibus recedit Humanitas, ac remanet Diuinitas in animis communicatur. Vnde post sacram communionem magna deuotione & reuerentia te semper conferes: necesse est: non enim elabitur sanctissimum Sacramentum; sed permanet quantum ad vltimum effectum dictum est. Et si non continue mediante communicatione possidemus Corpus Christi; tamen continue possidemus Verbum Dei, ut inquit Irenæus.

Iren. lib. 4.

cap. 74.

Irenæus.

Pre-

Proprietas VII.

Memoriale Passionis.

Quia tamen in re in sanctissimo Sacramento sit Christus gloriosus, sicut est gloriosus in celo; nihil in memoria continet ipsum Christum passum Et art. 5. fuit principalis causa institutionis sanctissimi Sacramenti: etenim absque fide Passionis nunquam potest esse salus. Quem proposuit Deus propitiatorem per sanguinem ipsius. Quolibet igitur tempore conuenienda erat haec memoria, & tempore legis antiquae Paschali, & tempore nouae legis in sanctissimo Sacramento.

S. Tho. q. 73
Et art. 5.
Rom. 3.

Proprietas VIII.

Panis B. Virginis.

In Proverbiis ait sanctissima Virgo: Venite, comedite Panem meum. Suus est sub triplici titulo.

Primo, quia est effectus suorum viscerum, suae carnis, sanguinis sui. De carne Maria carnem accepit, & ipsam nobis manducandum dedit.

S. Aug.
Psal. 98.

Secundo, quia, ut asserunt SS. Doctores, finis Principalis, quem habuit Christus in institutione sanctissimi Sacramenti, fuit, ut posset se communicare Matri, ac magis intrare sacra Virginis viscera: & magis propter solam Virginem, quam propter alios omnes venerabile instituit Sacramentum. Totus namque thesaurus Virginis, quamdiu vixit interris, erat sanctissimum Sacramentum, utque sacra se reficeret, saepe Sacramentali, saepe Spirituali. Et, ut affirmat Gerson, ipsa prima omnium extitit, quae suum sanctissimo Sacramento in cenaculo instituto, spiritualiter domi suae se communicauit. Quamuis alii asserant, quod eo tempore Christo adfuerit in cenaculo, & in loco separato simul cum aliis

Gersoni.
9. sup. Magnific.

Pre-

Barrad.
Tom. 4. lib.
1. c. 17.

aliis mulieribus sacram suscepit communionem per manus S. Petri Apostoli. In tribus actionibus & Viggo collocat totum suum bonum, ibidemque eundem reperiebat consolationem: in exercitio Diuinae contemplationis, in conuersatione cum Christo habitâ, & in frequentanda sanctissimi Sacramenti communione.

Caput IV.

De effectibus Venerabilis Sacramenti.

S. T. in 4.
Dist. 12. q.
2. art. 1.

TRes, iuxta S. Thomam, dantur cibi corporalis effectus. Primus & principalis est conuersio actiua, si superat virtutem personae, quae cibatur, aut passiva, si superatur. Ex huiusmodi effectibus possunt conuenire alii, & sunt: reparatio & augmentatio: siquidem virtute caloris naturalis exercitioque operationum corporaliu restituitur totum id, quod de bono radicali consumptum est, nec non viuens ipsum crescere facit ad debitam usque magnitudinem suam, quantitatēque naturalem. Eisdem prorsus effectibus constat sanctissimum Sacramentum in spiritali vita operari. Primus est, ut conuertat, & non coarctat in maiorem, infinitae quippe virtutis & valoris est: ut secundum dictum D. Augustini, *non mutatur, sed augetur*. Primum hunc effectum principalem sequuntur duo alii, quod reparat, reficiatque totum id, quod in seruire charitatis assumptum est per fomitem concupiscentiae externasque occupationes; & ad augendumque vitam gratiae augmento nonae gratiae ad perfectionem & quantitatem gratiae sine termino.

Ut primus, à quo caeteri dependunt, declarat in ratione sacratissimum Christi Corpus verè & realiter operari corpori nostro per species sacramentales: & per contactus physicus & corporalis, quia efficax est. Operatio, est causa & principium omnis nostrae perfectionis.

in anima, nisi peccati ponatur obstaculum, gratia
virtutumque producit augmentum, eisdemque ipsam
Christi communicat Diuinitatem, ut ipsemet Christus
dicitur hisce verbis: *Pater sancte, charitatem (id est, Di-*
uinitatem) quam dedisti mihi, dedi eis. Et subiungit
modum: *Ego in eis, & tu in me;* ego enim in eis, medi-
ante Corpore meo eis in cibum dato, & tu in me per Di-
uinitatem tuam.

Præterea Diuinus hic contactus mirabiles & stupen-
dum animam operatur effectus.

Primo, quia est contactus corporis nostri consecrati-
onis mediis Sacramentalibus speciebus, eo modo, quo py-
ritus aliqua ex contactu sacre hostie consecrata, remanet,
consecrata, & ad usum sacrum deputata, nec non ab o-
mnino alio usu prophano sequestrata. Nunc, si Balthasar
exigua fuit mulctatus pœnâ, eò quod profanaue-
rit Templicia vasa: maiorem is promeretur & con-
sequenter pœnam, qui corpus suum ex contractu Christi
consecratum, ac vlui facto deputatum peccatis prophana-

Secundo, est contactus mediante gratiâ sanctificati-
onis animæ.

Tertio, est contactus Deificatiuus, quo communica-
tur Diuinitas.

Quarto, est contactus ordinatiuus, ordinat enim nos,
ad ordinat Verbo Diuino per modum mouentis & mo-
uendi: etenim Verbum Diuinum, tanquam primum mo-
uens & Diuina forma, non informans; sed assistens per
corpus suum & species Sacramentales, veluti per bina
instrumenta sua, vnum substantialiter vnitum, alteram
separatum, seu accidentaliter solum vnitum, effectiue vi-
uificat animas, quas mouet & dirigit ad actus superna-
tales, gubernando ac protegendo eas, veluti rem suam
propriam: ad eum modum, quo Persona Diuina moue-
batque naturam humanam in Christo tanquam
suam & naturam suam propriam.

Quinto, est contactus vnitius & conuersiuis, cum
Christo transformet, & eandem quasi rem cum Christo effi-
ciunt, uti asserunt & probant sacri Doctores. Et quidem
Augustinus ait: *uirus Eucharistia est vnitas, q d. vis*
& virtus

Ioan. 17.
Cyrill. lib.
11. c. 26.
Hilarius
lib 8. de
Trinit.

Dan. 3.

S. Thom.

S. Aug. serm.
9. de Ab-
uerf.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& virtus sanctissimi Sacramenti non est, ut dicitur
 combinet & uniat; sed ut ex duabus rebus unum effi-
 ciat, quia eff. cti membra Christi sumus, quem accipimus.
 Et nota illud (sumus) quod non unionem, sed unitatem
 significat. Ad idem alludit Tertullianus dicens, quod
 vis sanctissimi Sacramenti est *indivisitas*, nempe, ut
 è duobus corporibus indivisiis conficiat unum indi-
 viduum. Idem confirmat S. Leo: *Finis huius Sacra-
 menti, ut in Carnem Christi transformemur.* S. Paschasius,
 ut in Christum transformemur. S. Gregorius Nazianzen-
 sius: *Ut Christus simus, quoniam Christus quoque facit
 nos: efficiamur. Dicit propter ipsum, quoniam ipse quoque
 propter nos homo factus est.* Denique S. Chrysostomus
 in eodem Sacramento corpus nostrum & Corpus Christi
 nam & eandem quasi uniti massam: *neq; in fide saltem
 re vera nos Corpus suum efficit.* Unde concludit Cyprianus
 Hierosolymitanus, quod per sanctissimum Sacramen-
 tum non tantum Christifere; sed concorporei & con-
 sanguinei Christi facti sumus, & ut subdit S. Thomas, Do-
 ctiores facti hanc declarant unionem. S. Cyrillus
 unionem hanc transformativam sanctissimi Sacramenti com-
 parat unioni continuationis: *Sicut ex duabus aquis
 vel duabus ceris liquefactis fit una.* Eusebius unionem
 continuationis: *Sicut aqua vino permixta.* Irenæus unionem con-
 fusionis, quæ est inter cibum & personam
 cibam. A D. Chrysostomo assimilatur unio illa unioni
 positionis, qualis reperitur inter caput & membra.
 S. Dionysio Areopagita comparatur unio in-
 fusionis: *Sicut aqua vino permixta.* Ab Innocentio
 cum vocat eam *spiritualem infusionem.* Ab Innocentio
 comparatur unio matrimoniali, per quam erant duo
 carnes una. Denique Hilarius hanc unionem
 nit & declarat per unionem sanctissimæ Triadis, quæ
 inter tres Personas Divinas; inter quas est unitas, non
 solum secundum voluntatem; sed etiam secundum
 naturam. Verum omnium optima est analogia illa, quæ
 in idem Sancti Doctores apponitur de ferro ignito. Ignis
 primò disponit ferrum per calorem, deinde informat
 illud per propriam substantiam, ac denique totum
 transformat in seipsum, communicando ei propriam
 virtutem.

Tertull. lib

de orat. c. 6

S. Leo epist.

25.

S. Pasch.

lib de Corp.

S. Sang.

Christi.

Nazianz.

orat. 1. in

Nat.

S. Chrysof.

Hom. 40.

ad pop. S.

33. in Matt.

Cyrill. Hie.

ros. Cat. 4.

S. Th. opus.

38 c. 5.

S. Cyrill.

lib. 10 in

Ioan. c. 17.

Euseb. hom.

1. de Pasch.

Iren. lib. 4.

c. 34.

S. Chrysof.

hom. 26 in

Ioan.

S. Dion. A.

reop. de

Eccl. Hier.

c. 3.

Innocent. 3.

S. Hilar. lib.

3. de Trin.

ritatem & operationem. Eodem modo Corpus Christi in sanctissimo Sacramento, primo mediante tactu suo disponit animam producendo gratiam: secundo communicat propriam Divinitatem: demum animam transformat in seipsum conferendo ei propriam virtutem Divinarum operationum. Unde sicut ferrum remanens ferrum, retinensque naturam ferri, totum comparat ignis, totum in seipso penetratum a natura ignis; ita creatura propriam in se retinens naturam, accipit se per gratiam & per intimum illapsam, veluti loquuntur Theologi, recipens Naturam Divinam, non comparat amplius veluti creatura; sed tanquam Deus aliquis demonstrando & exhibendo gressus & mores Divinos.

Totum id, quod hucusque diximus de Divina hac transformatione in vltimum illustrat celestis apparitio facta Ruperto Abbati, veluti de seipso refert, dicens, quod post susceptum Sacerdotium sibi diebus aliquot in oratorio constituto apparuerit persona quaedam veneranda & cooperata, ac si desideraret manere incognita, & propius accedens Rupertum, totam se ei inpresit. Et ait, *Et profundius, quam mollissima terra sigillum,* mirando caput capiti, manus manibus, & sic de aliis corporis membris, penetrando etiam eodem modo totam animam suam substantiam. Hanc ob unionem tanto Divini gaudii torrente perfusus fuit, ut, nisi voluptatis illius inundatio eum se continuisset, animam de corpore extraxisset, & secum derulisset. Hoc est, quod de se refert S. Abbas. Quod vero visibili modo ei evenit, modo invisibili nobis accidit, quotiescunque dignitate sacra reficimur synaxi. Totus namque Christus alter se nobis unit & imprimat, ut per amorosam hanc formationem videatur nos trahere & convertere in seipsum. Hoc totum est, quod Sacri adferunt Doctores pro declaranda unionis sacramentalis inter corpus nostrum & Corpus Christi intercedentis efficacia. Verum ve illustriorem reddamus eorum mentem & sententiam, & ne per verba verus alteretur sensus, adverteendum, sacros hos Doctores isto loquendi modo non esse, nisi tres veritates certissimas tradere & docere

*Ruper. Ab-
bas lib. 12.
in 22. tit.*

Prima, Christum D. N. in Sacramento Eucharistiae non se venire nobis duntaxat *secundum virtutem, sed secundum Gratiā*, quemadmodum contingit in aliis Sacramentis; sed etiam verè ac realiter *secundum substantiam* sui sanctissimi Corporis.

Secunda, Diuinam hanc substantiam Carnis Christi non esse distantem à nobis eam sumentibus; verumtamen præsentem per *physicum & immediatum contactum* inter corpus nostrum & Corpus Christi.

Tertia: hunc contactum physicum non esse causam transformationis & conversionis realis, vnitatisque physicae corpus nostrum inter & Corpus Christi; quia non veniunt simul in compositionem, neque vnus naturæ, neque vnus suppositi: sed est fundamentum duntaxat transformationis, conversionis, vnitatisque moraliter Christum & nos. Quoniam ex mutua cõmunicacione in ratione cibi & cibati, & ex mutuo amore media caritate & Gratia, moraliter consentit esse vna & eadem res, nimirum, corpus nostrum, anima nostra ac spiritus noster moraliter cõsuet esse Corp^o Christi, Anima Christi & Spiritus ac Diuinitas Christi. Quãdo igitur SS. Patres dicunt, quod per communionem factam in Gratia *transformamur in Christum, conuertimur in Christum, sumus Christus*, loquuntur in sensu morali, nobis sibi ob oculos ponentes obligationem, quã obstricti sumus vt post sacram communionem sanctã ac Diuinã quã conuersatione ambulemus: quia voluntas nostra se habet, ac si esset voluntas Christi, lingua & manus nostra censetur esse lingua & manus Christi, & idem dicitur de ceteris animæ potentiis, sensibus & membris corporis.

Magna & eximia fuit gratia, quem Christus D. N. contulit S. Catharinæ Senensi, quando propriis manibus visceribus cor euulsit, & in locum cordis euulsi contulit proprium, aded, vt ab illo tempore commendatum se Christo Domino, non dixerit ei deinceps: Tibi, Domine, commendo cor meum; sed commendo tibi cor meum. Simili quodam modo agit nobiscum Christus in sacra communionem, in qua non cor duntaxat, sed & corpus & animam nostram cum reliquis sensibus & membris

... suis permutat : ac dicere possumus , cor nostrum
... veluti cor Christi , corpus tanquam Corpus Christi ,
... totum , quod sumus in esse & operari est veluti esse &
... operari Christi : Tanta est vis & potentia huius cele-
... Panis , tanta est virtus Divini huius Cibi , Carnis vi-
... caritatis Christi ; quæ vilissimum hostiæ naturæ
... mendum coarctat in purissimum aurum Naturæ
... illi modo supra exposito .

CAPUT V.

De reliquis effectibus sanctissimi Sacramenti.

Septem sunt principales effectus , quos profert san-
... ctissimum Sa. ramentum dignè ab anima nostra lu-
... ceptum . Primus est Gratia habitualis ; secundus ,
... gratia actualis ; tertius , remissio peccatorum venialium ;
... quartus , præservatio à lethalibus ; quintus , unio cum
... Christo & proximo ; sextus , ius ad essentialem animæ
... gloriam ; septimus , ius ad Gloriam accidentalem cor-
... poris .

S. Thom. 3.
p. q. 79.
Catech.
Rom.

Quantum ad primum effectum sanctissimi Sacra-
... menti , is non est prima Gratia ; sed Gratiæ augmentum :
... quia est Sacramentum vivorum , non mortuorum ;
... quia datur per modum cibi , & cibis non capitur à
... mortuis , sed à vivis : tum denique , quia Sacramentum
... hoc per se institutum est ad nutritionem spirituales ;
... quæ supponit vitam , & per consequens neque per se
... remittit peccatum mortale , neque illud remittit ; sed so-
... lum per accidens , idque in duobus casibus : primus est ;
... quando quis sacramentum sumit synaxin cum ignorantia in-
... excusabili & inculpabili , quod sit constitutus in peccato
... mortali ; secundus , si quispiam solâ instructus attritione
... confiteretur peccata sua Sacerdoti non habenti facultas
... rem absolventi ; nihilominus eo ipso , quòd hic se sacrâ
... officeret communionem , consequeretur Gratiam virtutis
...ucharisticæ . Neque solum augmentum Gratiæ , verum
... etiam

Parte Quarta

etiam perseverantia in Gratia sanctissimi Sacramenti huius effectus est. Siquidem datur per modum cibique admodum igitur ope cibi corporalis perseverantia in vita corporali: ita cibi spiritualis sanctissimi Sacramenti subsidio perseverantia in vita spirituali Gratia. Et

Ioan. 6.

hic est sensus illorum verborum Christi: *nisi manducaueritis Carnem Filii hominis, non habebitis vitam in vobis* nimirum, vitam Gratiæ cum perseverantia ad mortem usque.

Secundus effectus est Gratia actualis, continens adualem dulcedinem tempore Communionis, & auxilia supernaturalia post Communionem ad euincendas tentationes, exercendosque virtutum actus. Primus effectus spiritualis dulcedinis non semper datur, vel vitæ probemur, vel quia sumus indispositi, aut enim appetit nostræ palatum minus bene affectum est, aut non sufficienti meditatione, quâ quasi mansueti licet prius ruminatum fuit, quod sumitur: ac secundus effectus auxiliorum supernaturalium siue sufficientium, siue efficaciam semper confertur virtute sanctissimi Sacramenti.

Ex dictis tria sequuntur puncta. Primum, Gratiam sacramentalem huius Sacramenti propriam esse augmentum Gratiæ habitualis, in quantum conuenit Gratiam actualem ad finem Sacramenti necessarium qui est nutritio & conseruatio Charitatem, vitam spirituales animæ. Secundum, Diuinas inspirationes, quas de die experimur & presentimus, esse effectus sanctissimi Sacramenti iuxta dictum Areopagite: *non contingit aliquem per se perfectum Hierarchiam, nisi per Diuinissimam Eucharistiam.* Unde confidit Bernardus: quando cœlesti aliquâ visitatione dignus factus es; *gratias age Corpori & Sanguini Domini, quoniam istam virtus Sacramenti operatur in te.* Tertium, sicut ad vitam corporalem necessarii sunt spiritus vitales causati ex cibo materiali, ita in vita spirituali dantur spiritus vitales supernaturales (quales sunt illuminationes & inspirationes Diuinae in intellectu & voluntate) procreati ex Sanctissimo Sacramento. Hi non animalia duntaxat; sed & corpori communicantur, sicutque

S. Dion. de cœlest.

Hier. c. 3.

S. Bern. ser. in Cœna Domini,

conuenientes representationes in phantasia, ac boni
in appetitu sensitiuo.

Tertius effectus est remissio peccatorum venialium:
reparando feruorem Charitatis, destruit pec-
ca venialia eadem contraria: & concilians perfectam
amicitiam inter animam & Christum tollit peccata ve-
nialia perfectæ amicitia repugnantia. Idque duobus
modis: primò, *immediate & per se*, suppositâ solâ ar-
tione ex parte suscipientis, vel, vt alii volunt, sup-
positâ solâ non complacentiâ peccatorum venialium:
secundò, *mediate*, excitando aliquem Contritionis
& Charitatis actum *per se* remissiuum peccati venialis
veluti etiam remittit pœnam peccatorum venialium)
tanquàm sacrificium remittit *immediate*.

Quartus effectus est preseruatio à peccatis lethali-
bus, conformiter ait Sanct. Bernardus: *Minus hoc Sa- S. Bern. ser.*
cramentum sensum in leuioribus; & tollit consensum in in Cœna
maioribus. Quod præstat duobus modis: primò *per Dom.*
auxilia, quibus anima fortificatur aduersus
tentationes: secundò, *vt signum Passionis Christi, S. T. art. 6.*
viti & confusi Dæmones in fugam conuertuntur:
ait Sanct. Chrysostomus: *Tanquàm Leones ignem & Chrysost.*
ab illa mensa recedamus, terribiles Dæmonibus in Ioan.

Quintus effectus est unio. Primò inter nos & Chri-
stum; & hæc non est solummodo affectiua, se vera,
et corporalis inter corpus nostrum & Cor-
pus Christi, non tamen physica, sed moralis, veluti
explicuimus. Secundò unio localis inter nos in-
ter in virtute huius Diuinissimi Sacramenti: hanc
vniuntur in vno tertio; *vniuntur & inter se: qui. S. Cypr. de*
vniuntur in vno tertio, *unum est corpus, & omnium vnum Cœna*
& anima vna; iuxta dictum Apostoli, Vnum cor- Dom.
sumus, quia de vno corpore & de vno pane man- i, Cor. c. 10.
vniuntur. Ubi vult Apostolus, quod, sicut in-
vniuntur & Christum non solum est unio spiritualis medi-
vniuntur Gratiâ, verum etiam corporalis mediis speciebus
vniuntur sacramentalibus; ita Christiani in virtute huius Sacra-

menti inter se non tantum vnione spiritali mediante Gratiâ, in quantum hoc Sacramentum nutrit Gratiâ habitualem, vt excitat ad Amorem actualem & cum Christo & inter nos; sed etiam vniti sint vnione corporali, in sensu tamen morali, vt supra dict. m. fuit. Et hæc est perfecta illa vnio, quam Christus pro nobis postulabat à Patre suo, dicens *Ego in eis, & tu in me.*

Ioan. 17. sint consummati in vnum; ego in eis per carnem meam, & tu in me per Diuinitatem, & ipsi inter se perfectè vniti, non vnione duntaxat Gratiæ, quæ est effectus Spiritus sancti; sed etiam vnione corporali, quæ est effectus huius Diuini Sacramenti.

Sextus effectus est ius ad essentialem animæ Gloriam, non tantum mediatè, mediante Gratiâ, quæ est ius ad Gloriam; verum etiam immediatè, in quantum conferunt vitam Gratiæ per seipsam æternam, & in quantum

3. Aug. de Ciu. Dei lib. 19. c. 20. fiat mensa huius, ipsum est incipere habere vitam æternam.

Septimus & vltimus effectus est Gloria corporis, etiam promissionem Christi D. N.: *Qui manducant carnem, &c. ego resuscitabo eum in nouissimo die.* Primum propter contactum corporis nostri cum Corpore Christi gloriosus & immortalis erit dignè communicatus. Secundò, propter conditionem cibi, qui qualitates personæ, qui cibatur, communicat, adeoque cibatur. Etissimi Sacramenti gloriosus & immortalis talia quæque efficiet corpora nostra sacro hoc cibo refecta, & quàm cibus superans in virtute personam, quæ cibatur, non conuertitur in illam; sed eam conuertit in propriam naturam. Hic modus resurgendi in virtute Sacramenti

Bellar. lib. 1. c. 7. Cyrill. in Ioan. lib. 4. c. 14.

est perfectissimus, quia est ab intrinseco, cum sit per modum cibi: & sicut secundum Bellarminum, qui cibum mittit, seipsum nutrit, ita seipsum suscitatur: vbi alii modum resurgendi per modum sufficientis, Diuinitatis Christi; per modum instrumenti, Humanitatis; per modum exemplaris, Resurrectionis Christi, qui est modus resuscitandi ab extrinseco ad modum moralis, eò quod nulla ibi adsit exigentia intrinseca, velis

in resurrectione per modum cibi modo iam explicato, hoc ab extrinseco; quemadmodum granum frumenti etiam corruptum & mortuum per virtutem regenerationis, quam retinet, resurgit; ita corpus nostrum etiam corruptum per virtutem illam moralem, qua cibatur Car- ne Christi immortalis, resurgit velut ab intrinseco im- mortale. Et secundum Cyillum resurrectio, Sacra- menti huius effectus, non est quavis resurrectio; sed resurrectio ad Gloriam: & altera resurrectio, qua est ad mortem, non est effectus huius Sacramenti.

Caput VI.

De dispositione ad dignè recipiendum sanctis- simum Eucharistia Sacramentum.

Dispositio debet esse homogœna & eiusdem rationis cum forma, ad quam disponit, sicut est calor respec- tu ignis. Vt igitur recipiatur cibus quidam Divinus, dispositio sit Divina, necesse est. Ita sentit S. Bona- ventura, dicens: Cum fueris totus alteratus & Divinus, ut in cogitationibus, affectibus & desideriis Divinis, ut nihil sentias, nihil videas nisi Deum, tunc accedes, sic enim beoè dispositus & paratus eris. Et optima est dispositio Amoris (hoc enim Sacramentum est Sa- cramentum Amoris) satagendo & desiderando recipere Christum sub speciebus Sacramentalibus. Desiderium hoc primò solitarium & purum sit, oportet, ut dicas: Nihil prater te, Domine, nil aliud, nisi te, Domine, sub hac sacra specie desidero: secundò, vehemens & avidum, quale habet famelicus ad cibos, & sitibundus ad aquas. Et esus huius Sacramenti quadam aviditas est. Cuius rationem reddit D. Augustinus, quia si hoc Sacramen- tum est omne bonum (aurum est tantum aurum, argentum tantum argentum; Christus in Sacramento est mihi o- mnia) iustum & æquum est, ut omnis cogitationis, af- fectus & desiderii terminus, meta, & scopus existat, ac per consequens sit desiderium quoddam vehemens &

S. Bona de Instruct. Sacerdotis tom. 4.

S. Cyprian. de Cœna Dom.

avidum, necesse est. Quapropter panis azymus, in quantum sanctissimi Sacramenti figura, vocabatur

Pa. 10. *panis desiderabilis, panis desideriorum*: panis, quod est terminus, & finis nostrorum desideriorum: &

Isa. 26. *memoriale tuum in desiderio anime*: panis, videlicet, quem nobis Christus reliquit in sui memoriam, unicum & totale anime desiderium est. Hac dispositio debent confirmari exemplo Christi de seipso ita loquentis

Luc. 22. *Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum.* Ut hoc desiderium sit perfectum, non est solum in Sacramento, sed ulterius procedendum ad finem Sacramenti, qui est fructio Christi ut in cælo conspicitur visibilis. *Sumptie Sacramenti*, docet Angelicus, non naturam ad fruitionem Patrie, tanquam ad finem. Ratio est, quia Sacramentum Alcaris est simul veritas & figura: veritas, respectu Sacramentorum veteris legis est figura, respectu visionis beate future in cælo Patrie, ad quam ordinatur tanquam medium ad finem: eo ipso enim, quo suscipitur & gustatur Christus sub specie & formâ panis, disponitur anima ad eundem suscipiendum & gustandum in propria forma Gloriæ. Hoc igitur ultimum erit desiderium totum, ut cum Sponsa suspires & ores: *Quis mihi det, ut veniam te foris, & iam me nemo despiciet.* Quis mihi concedet, O dulcissime Jesu, ut intueri te videam extra has cortinas Sacramentalis, & in propria forma decore & pulchritudine te conspiciam? O Divinissimum & sacrosanctum Sacramentum, obducta tibi ornamenta dignanter aperi, & perspicue nobis fac apparere.

3. p. 9. 80. art. 2.

S. Alg. de SS. Sacramento. c. 28 ex Tom. 6. Bibl. PP.

Cant. 3.

Hæc de dispositione, agamus nunc de modo illam assequendam. Certum est, hanc dispositionem quia Divina est, recedere vixes nostras. Unde peccata, speranda & expectanda est a Deo, præsertim Spiritu sancto, idque ob triplicem rationem. Prima, quia sanctissimum Sacramentum est opus Spiritus sancti: tum quia est opus Amoris & opera Charitatis & Amoris attribuntur Spiritui sancto, qui est Amor perfectissimus: tum etiam, quia, ut ait D. Augustinus, *Sacramentum per Spiritum sanctum vera Caro Christi creatur, ita & per eundem substantia panis & vini in Corpus & Sanguis*

S. Dionys. de Eccles. Hierar. c. 3. p. 3.

S. Ang. de verb. Domini in Ca. 1. c. 25.

*Fulbertus
Episc. de
Corp.
Christi.*

osuit, ut dignum fieret Verbi Diuini habitaculum; ite nobis impetret, quatenus idem Diuinus Spiritus animam nostram ad dignam sanctissimi Sacramenti receptionem praparet, eleuando eam ad actus feruentissimos Fidei, Spei & Charitatis. Exergetur, priusquam Diuinum hunc recipias Cibum, palatum Fidei, *Alia*, fauces Spei, *viscera* Charitatis extendo. Et quod intensiores, feruentioresque eliceris actus, eo maius obtinebit incrementum dispositio illa, qua ad Diuinissimum accedes Sacramentum.

*Alens 9.
19. art. 2.*

Huic quoque dispositioni seu apparatus multum proderit, si iuniteris abnegationem & expropriationem specierum Sacramentalium; siquidem species Sacramentales non continent simul substantiam panis & Corporis Christi substantiam; sed, ut approprient sibi substantiam Christi, exuunt se proprietate panis: ut enim inquit Alensis: *Refectio nostra debet esse pura spiritualis & non spiritualis & carnalis simul.* Tali modo constituta quoque debet esse oblatio, quam exhibemus Deo, ut inquit inueniendo & respiciendo Deum, semoto quocumque proprio commodo. Porro consideremus, quam largam cumulatamque Deus persoluat mercedem hinc speciebus seu accidentibus propriam panis substantiam abnegantibus: dat eis quoddam esse supernaturale proprii sui Corporis, adeo, ut de accidentibus illis amplius verificari nequeat: *Hic est panis; sed dicatur: Hoc est corpus meum, nimirum, Christi: insuper communicat operationem quandam supernaturalem: etenim inquam Verbi instrumentum concurrunt ad productionem Gratiae: denique donat eis aliquam adorationem speciem, etiam supernaturalem, & omnium excellentissimam, quam Theologi vocant Latratiem. Sicut enim vestis eadem adoratur adoratione, qua & adoratur Rex; ita quoque ipsa accidentia, quae sunt veluti Christi vestimenta: vnde definit Concilium Tridentinum Sacramentum esse adorandum sub nomine Christi. Quae propter cantat S. M. Ecclesia: Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui. Quo accidentiam, specierumque exemplo merito nos confundendi sumus, ut etiam*

Conc. Trid.

Opusc. 58.

notat S. Thomas, dicens: *Irrationalia creatura*

panis) per Verbum Dei conuertitur in Corpus Christi: & peccatorum duritia, & iusti frigiditas, nec multus verbum & Spiritus sancti operationibus perducitur ad conuersionem. Omni igitur conatu satagamus hæc sacra accidentia imitari in totali nostri abnegatione & conuersione in Christum: neque contenti sumus, vt tanquam panis duntaxat benedictus, qui cum benedictione externa externa propriam etiam retineat substantiam, appareamus & existamus; sed simus, vt clui verus panis consecratus, ne minimam quidem propriæ substantiæ, propriique amoris nostri partem in nobis retinentes.

CAP. VII.

De gratiarum actionem post Communionem.

Toto hoc temporis spatio, quod pretiosissimum est ob realem Christi præsentiam, omni efficaciam ac feruore pertractare debes salutis tuæ negotium, quod in duobus consistit punctis. Primum est, vt de cunctis peccatis toto vitæ tuæ decursu ad præsens instans vsque commissis remissionem petas & veniam, simulque remedium & medicinam pro curandis scelerum plagis præsentibus. Secundum, vt postules adimplerionem Gloriæ Dei in acquisitione Gloriæ tuæ in cœlesti & æterna Beatitudine. Quantum ad primum, dices cum leproso illo Evangelico: Domine, si vis, potes me mundare, à lepra peccatorum meorum: & si vis, potes me sanare à plagis inordinatarum mearum passionum: idque præstare potes in virtute Sanguinis tui, Passionis tuæ, tuorumque meritorum, per merita sanctissimæ Matris tuæ. Ac pro cooperatione tua veros in hunc finem elicis actus doloris contritionisque. Quæcum ad secundum, postulabis æternam salutem ad eundem modum: Domine, si vis, potes me saluare in Sanguine tuo. Siquid saluus, sis benedictus: si non saluus, sis iterum benedictus: & semper, & in omni statu benedicam nomen tuum in æternum. Præterea, pro gratiarum actione, iuxta men-

h s

teu

tem S. Bonaventuræ, duo considerationes valde neces-
& necessariae sunt: prima est consideratio annuntian-
tis sui ipsius: secunda est compassionis Christi, deueni-
gerendo memoriam Passionis eius.

In prima, quinque ista ventis puncta. Primum,
Ex Cap. Quid ex te es? Nihil. Secundum, Quid ex te factus es?
thul. lib. de Peccator. Tertium, Quid esset, nisi Gratia Dei depre-
de B.V. venisset? Peior ipso Dæmonio. Quartum, Quid in gene-
re Natura? Concupiscentiâ & inclinatione ad omne
malum præditus es. Quintum, *Quid in genere Gratia?*
Parum aut nihil profusus, comparatione sanctitatis San-
ctorum & Dei.

In secunda, non solum piam deuotamque excitabit
memoriam Passionis Christi, habendo reflectionem ad
omnia & singula Christi passi membra, ac duos illos
quos etiam suggerit S. Bernardus, eliciendo actum
gratiarum actionis, videlicet, & contritionis, simul ad-
cedendo: gratias tibi ago, Domine, ac peto veniam & miseri-
cordiam; verum etiam finem fructumque Passionis
qui est ipsa Resurrectio & Ascensio Christi, sedulo per-
uolues animo: Unde Alensis in hanc sententiam exponit
verba illa Saluatoris: *Hæc quotiescunque feceritis, etiam*
memoriam facietis, videlicet, in memoriam meam
resurgentis & ascendentis; seu in memoriam meam
Passionis, Resurrectionis & Ascensionis. Quæ Ale-
sis expositio confirmatur per usum Ecclesiæ, quæ
duobus locis Sacrificii missæ simul meminit precum
etiam mysteriorum: primo ante consecrationem, &
deus: *Suscipe sancta Trinitas, hæc oblationem, quam*
tibi offerimus ob memoriam Passionis, Resurrectionis & A-
scensionis Domini nostri Iesu Christi. Secundo post con-
secrationem deus: *Unde & memores, Domine, nos mem-*
tui, sed & plebs tua sancta eiusdem Christi Filii tui Do-
mini nostri, eam beatam Passionem, nec non & ab ipsa
Resurrectionis, sed & in caelos gloriosæ Ascensionis.
per hanc considerationem, ait Sanct. Vincentius Ter-
tius, similes nos reddimus Christo, qui in terris ab-
huc viuus habuit duplicem saporem: & amarum, ratio-
ne Passionis suæ; & dulcem, ratione fructus & Glo-
riæ. Ita nos verumque participabimus affectum; & com-
participabimus

& Vincent.
3. m. 2. de
Corp. Chr.

patiendo Christo in Passione sua, & congratulando nobis in Resurrectione & Ascensione sua. Insuper aduertendum est, quod etiam optimè notat S. Cyprianus, quò ad memoriam Passionis, non sufficere eam esse speculationem, sed necesse est, sit practica & imitativa. Et ad hunc sensum explent verba illa: *Hoc facite in meam commemorationem, id est, imitationem: ut scilicet, Christianus seipsum offerat Christo sicut videt Christum seipsum suo Patribus offerat.* Confirmat hoc idem Spiritus sanctus verbis illis. Quando fueris inuitatus ad conuiuium Principis, in sanctissimo, nimirum, Sacramento, *statue cultrum in pectore tuo.* Firmiter statues mori pro Christo, quem admodum Christum, conspicias pro te mortuum, dicendo: *Amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es mori.* In hoc sensu D. Augustinus intelligit vericulum illum Psalmi 21. : *Ederit pauperes, & saturabuntur, legripse, imitabuntur, scilicet, imitando Passionem Christi.* Et in quodam sua epistola asserit, non omnes quotquot cœlesti hoc veltuntur pane, saturati: *saturantur qui imitantur Passionem & mortem Saluatoris nostri.* Idque sufficiat pro gratiarum actione in memoriam Christi, & mortui & resuscitati, & dolorosi & gloriosi: *ut ipsi quoque mente, & in Cruce, & in cœlestibus habitemus.*

S. Cyprianus

Proverb. 23

S. Aug. in

Psal. 21. v.

27. 48.

Idem epist.

120.

Cap. VIII.

De Communionem Spirituali.

Ex dictis superiori capite sequitur, quale Communionem spiritualis debeat esse exercitium erga sanctissimum Altaris Sacramentum. Verum priusquam ad hanc tam sanctæ deuotionis descendamus praxin, operæ pretium erit pro maiori claritatis notitia nonnullas supponere veritates.

Trident.

1. Tres dantur Communionis species: sola, nimirum, Sacramentalis, sola spiritualis, & deniq; Sacramentalis & spiritualis simul. In prima communicans manducat, & non manducat: quia recipiendo Sacramentum, non recipit effectum Sacramenti, nempe, Gratiam. In secunda com-
pusc. l. 58. c. 4. non manducat. 19. c. 20. muni. p. 9, 80.

communicans non manducat, & manducat: esto enim
recipiat Sacramentum, Sacramenti tamen recipit Gra-
tiam. Intertia communicans manducat & manduca-
tur: manducat, in quantum recipit Sacramentum cum
Gratia; & manducatur, in quantum eadem mediante
Gratia convertitur & mutatur in Christum, qui est
Sacramento.

S. T. opus. 1. 2. Communio Spiritualis semper fuit necessaria in Ec-
clesia Dei, sed vario ac diuerso modo iuxta varios statos
cit. & lect. 1. aut cum fide & desiderio implicito Christi: aut cum fide
in 1. Cor. 6. ac desiderio Christi explicito.

20,
Trid. sess. 3. Certum quoque & indubitatum est, quod Diui-
num hoc Spiritualis Communionis exercitium, quoniam
19. c. 8. tum in se est dignissimum, tantum etiam respectu eius
qui eo vitur, sit vtilissimum. Et tamen Communionis
Sacramentalis facta in Gratia ex natura sua longe vtilior
sit, cum conferat Gratiam ex opere operato (vnde docet
S. Tho. 9. Angelicus: Sacramentalis manducatio plenius manducati
39. art. 1. ad Sacramenti effectum) nihilominus, si Communio Spiritu-
3. alis fiat maiori cum affectu Charitatis, & cum inten-
siori desiderio; Gratia, in Communionem Spiritualem reci-
pienda, poterit esse maior.

Hisce suppositis principiis, duo breuiter discutiamus
puncta: primo, in quo consistat Communio Spiritualis
Secundo, declarem modum, quo exerceri debeat.
Quantum ad primum, Communio spiritualis non con-
sistit in actuali Corporis Christi receptione (sub
dentibus panis, veluti Sacramentalis; sed in voluntate
& desiderio recipiendi illud: Sicut aliqui baptizantur
S. Tho. 3. p. Baptismo fluminis propter desiderium baptizandi. Vnde
9. 81. art. 1. Concilium Tridentinum definit, Communionem Spiritualem
Trid. sess. 13. consistere in voto Sacramenti, videlicet, in desi-
derio recipiendi Christum in Sacramento: etenim secun-
dum doctrinam D. Augustini, quemadmodum nos in
6. 8. mus corporei; ita sub speciebus corporeis nobis pro-
ponendus est cibus Diuinus.

Verum, vt hoc desiderium sit vtile & fructuosum,
nonnullis constare debet conditionibus.

1. Debet esse desiderium viuum personae Gratia di-
uis; sicut enim Sacramentalis Communio est vniuersum

in quoque Spiritualis: & sicuti peccaret Sacramenta-
lem sumens communionem peccato obnoxius; ita
quoque, qui desideraret recipere communionem pecca-
to contaminatus: siquid em in lege Dei non prohibetur
contaxat malum operatum; sed etiam malum desidera-
tum.

2. Debet esse desiderium, quantum ex se est, efficax,
id est, ut, si posset, ei que permitteretur, non solo deside-
rio contentus esset verus Servus Dei; sed actualiter eccle-
lesi hoc pane sese cibaret: usque privatio illius Divinae
mensae desideranti superaddat dolorem, & dicat cum S.
Chrysothomo: *Vnus mihi sit tantum dolor, hac mensa pri-
vari.* S. Chrysoth.

3. Debet esse desiderium valde ardens & intensum,
plane illi desiderio simile, quo ambitiosus mundanum
concupiscit gloriam: quo avarus avidè fertur in aurum:
quo subundus ad fontem viuae anhelat aquae: quo fam-
elicus invidat in mensam cibis lautissimis opiparisque
instructam. Unde S. Cyprianus conformiter dixit, S. Cyprian.
*quod esus huius Sacramenti est quadam avidus: deside-
rium quoddam est, non tepidum, non remissum, sed ve-
hemen & avidum;*

4. Denique debet esse desiderium continuum, quia
est desiderium Beatitudinis. Beatitudo Iustorum in
caelis est Christus reuelatus, seu intuitivè visus: Beatitu-
do Christianorum in terris est Christus velatus, Quem-
admodum igitur Beatus lumine dotatus Gloriam non
patitur separationem à Deo; ita Servus Dei lumine illu-
stratus fidei semper deberet vivere unitus sanctissimo
Sacramento. Et quia hoc non permittitur per Com-
munionem Sacramentalem, suppletur id Communione
spirituali. Insuper continuum hoc sit desiderium, ne-
cesse est ex alia parte, quia est desiderium vitae. Anima
nostra, iuxta dictum V. Augustini, vivit Spiritu Christi, Tract. 26.
qui est Divinitas, vita Dei continua & perennis: ut ei go in Ioan.
hanc participet vitam; oportet, stet semper unita cum
Carne Christi vivificata Spiritu Dei. Cuius idem S.
Doctor rationem reddit: quia corpus & spiritus habent
inter se proportionem & ordinem, non enim omne
corpus omnia vivit spiritu, nec omnis spiritus vivificat
omnia

omne corpus, neque corpus meum uiuit spiritu, nec corpus tuum spiritu meo, sed corpus meum uiuit spiritu meo, & corpus tuum spiritu tuo. Igitur Corpus Christi non nisi Spiritu Christi uiuit, & Spiritus Christi non nisi Corpus Christi uiuificat, quod intelligendum est per se & immediatè. Vnde idem Sanctus concludit: si uiuere Spiritu Christi, necesse est te vnias cum Carne Christi: Si vis uiuere de Spiritu Christi, esto in Corpore Christi. Qui uult uiuere, habet, ubi uiuat: habet, unde uiuat: accedat, credat, incorporetur, ut uiuificetur.

S. Aug. loc. tit.

Qui desiderat uiuere, cupitque scire, ubi reperiat uitam, approximet se Christo, uiuâ desideret Fide per cõmunionem uarij Carni Christi, incorporari Christo: & uiuet de Spiritu Christi, qui est Diuinitas. Quamobrem S. Ambrosius Corpus Christi appellat Corpus spirituale, quia Corpus Christi Corpus est Diuini Spiritus. Eodem sensu, eademque mentis intentione impense rogat & postulat S. M. Ecclesia continuum affectum & desiderium uersus sanctissimum Sacramentum. Vnde in quadam Collecta, hanc deprecatur gratiam hisce uerbis:

S. Ambr. lib. de Sacr. t. 9.

Cœlestibus, Domine, pasti delicia, quasimus, ut semper eadem, per qua ueraciter uiuimus, appetamus. Et uult dicere: Magna gratia est, quod Dominus dignetur nos palcosse Cœli delicias; at ista non sufficit, petimus uiterius, ut in cordibus uiuum quendam accendat affectum & amorem, quatenus semper & auidâ cupiditate feramur impellamurque in uicium illum & solum cibum, qui scilicet est causa ueræ uitæ. Et hæc de primo puncto, in quo nimirum, consistat Communio spiritualis, dixisse sufficiant: veniamus ad secundum, de modo exercendi illam.

S. Ignat. Mari Epist. 12.

Pro illius praxi & exercitio admodum hic mihi placeant uerba illa, quibus uix solebat S. Martyr Ignatius: *Non voluptates huius Mundi desidero, sed Panem Dei, Panem cœlestem, Panem uitæ, qui est Carnis Iesu Christi, Filij Dei uiri: & Potum uolo Sanguinem eius, qui est dilectio incorruptibilis, & uita æterna.* Horum ac similibus affectuum exercitio redocetur ad praxim spiritualis Communio, ac multiplicatis die centies & millies hisce actibus, toties etiam ingentem

Ad Rom.

etiam

tum animæ fructu spirituales multiplicabuntur Communiones. O Cibus Divinum! O Cibus vitæ æternæ! quàm magnâ & admirabilis est virtutis tuæ efficacia? Cæteri cibi corporales non nisi stomacho ingestis & comesti prolunt; at tu vitam tribuis solo desiderio. Neque id mirum, alii namque cibi convertuntur in comedentem: Tu manducatem te convertis in repletum. Conversio hæc solo tui desiderio & affectu fieri potest: etenim amor est vis conversiva amantis in rem amaram. Prodeant nunc Amatores Mundi terrenorum mundi ciborum, desiderent purè totum Mundi honorem; ego Carnem Christi desidero. Sitiunt, appetantque voluptas, quæ vòquàm in creaturis sunt & fuere, delicias, ego Carnem Christi desidero. Abeant post aurum, gemmasque terræ pretiosas in perditionem; & ego non aliquid, quàm quod dicebat Magus Martyr Ignatius, dicam: Carnem Christi desidero. Illam Carnem virtutem desidero, quæ me vivificat, & ad veram vitam resuscitat; Carnem illam Deificam totis medullis appeto, quæ mihi communicat proprium suum Divinitatis Spiritum: illam concupisco Carnem, in qua exultat plenitudo Gratiæ, torrens consolationum, cuncti thesauri sapientiæ & scientiæ Dei. Igitur, anima mea, & corde, & ore, & omnibus corporis & animæ potentiis, & ex intimis præcordiis, ac tota in cor, tota in affectum, tota etiam in desiderium conversa, dices: Cibus meus Christus est, & ego eius. Hoc ipsum est, quod dicebat Sponsa: Dilectus meus mihi, & ego illi: quia est cibus, nutrens & cibans actibus interitis amoris, actibus desiderii. Beata anima illa, quæ verè dicere potest: Memorabile tuum, Domine, in desiderio anima. Totum desiderium meum est in desiderio cœlestis Panis, memoria viva Christi, memoriale & compendium est miraculorum Omnipotentis Dei. Caput hoc concludo Sanctissimæ Matris Dei exemplo, cui valdè familiare ac continuum erat exercitium hoc spiritualis Communionis: imò, ut notat Gerson, ipsa prima omnium extitit, quæ dedit omnium sanctæ Communioni spirituali: etenim subito post institutionem Sanctissimi Sacramenti,

S. Th. 3. p. q. 73. art. 3.

S. Dionys.

Bernardus in Cant. serm. 71. Cant. 2.

Isa. 26.

Gerson.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

S. T. 3. p. 9.
31. art. 1.

incepto, totoque deinceps vitæ suæ decursu, summo studio & desiderio illud appetere, ardentiusque exoptare desiderare continuauit. Neque in hoc Sanctissimum Virginem superarunt Sancti Patres antiquæ legis: nam, ut docet S. Thomas, Communio spiritualis, quæ aliud est, quàm recipiendi Sacramenti desiderium, imponit institutionem & consecrationem Sacramenti, quæ adhuc nondum extitit in veteri lege tam naturali, quam scripta; sed solum in lege Gratiæ. Quapropter proprie desiderabant sanctissimum Sacramentum in figura duntaxat, in quantum accipiebant Manna sanctissimi Sacramenti figuram.

Cap. IX.

De quodam alio, ac perfectiori modo spiritualis Communio- nis.

S. Aug. To. 2. de Symb. lib. 4. c. 2. Ioan. 4. **C**ommuniõ spiritualis, veluti supra diximus, illa quæ fit in spiritu & veritate, veris ac spiritualibus internis actibus Fidei, Spei, Charitatis, & Desiderii: sunt veri adoratores, qui adorant, & manducant Christum in spiritu & veritate: qui, quod frequenter effectum recipiant Christum in sanctissimo Sacramentum, haud contenti sunt; sed semper ac continuo, hiant corde, vehementique animi ardore & affectu eundem recipiunt.

S. Aug. To. 9. de Symb. lib. 4. c. 2. **P**ost hoc desiderium, ut ultimam suam attingat perfectionem, extendi debet non ad esum duntaxat, verum etiam ad visum: Sic crede (inquit S. Augustinus) desideres videre, quod credis: credere, simulac desideras, debet, ut videas, quod credis: desidera manducare; sed etiam desiderare oportet, ut videas, quod manducas. Sufficit Fides viua, in spiritu sumas, & manduces sanctissimum Sacramentum, iuxta eiusdem S. Augustini dictum: *Crede, & manducasti.* Fides hæc non sola; sed videndi stipata desiderio prodire debet: quia est Fides viua, Fides amorosa, Fides cum desiderio videndi illud quod

quod amatur. Quare Communio spiritualis iure ap- *Aug. l. cit.*
 pellere potest Communio Beatica: non enim in cre-
 dendo gradum sistit, sed progreditur ad videndum, non
 quidem actu Fidei cōtrario, sed affectu & desiderio, quod
 ipsam perficit Fidem. Vocatur etiam Beatica, quia si-
 milis est Communioni Beaticæ Sanctorum in Cælo, &
 solum differunt in modo communicandi: etenim *Sancto-*
rum substantia ibi est, ubi nostra desideria: Sancti sunt in *S. Bern. in*
 Gloria per propriam substantiam, nos per desideria, *festo omni-*
 Deinde satietas Beatorum est vera & perfecta satietas: *um Sanct.*
 nostra verò imperfecta quæ, ut asserit *S. Augustinus, fa-*
 mes potius, quàm satietas Dei dici potest: tametsi com- *serm. 5.*
 paratione bonorum temporalium, quod cuncta eorum *S. Aug. Ps.*
 desideria & sitim exstringat, perfecta vocari possit sa- *32.*
 tietas.

Verùm hanc varietatē, quod, nimirum, Communio
 spiritualis, ut sit perfecta, credenda sit cum desiderio vi-
 dendī, ratione suadeamus & probemus. Perfectus ani-
 mæ cibus & Diuinitas in seipsa, in propria Gloria clarè
 visa, quia est cibus satietatis cuncta animæ desideria per-
 fectè adæquatèque explens & satians: eigo persistere
 non debet in desiderando solum Carnem Christi; sed
 multò magis desiderare debet Spiritum & Diuinitatem
 Christi, sicut in seipsa est in Gloria: *quia Spiritus est, qui Ioan. 6.*
uiuificat, caro autem non prodest quidquam. Ergò in
 Communione spirituali, ut sit perfecta, credendum est,
 & credendo desiderate debet, ut videat. Hæc illa satie-
 tatis Communio est, de qua loquebatur Dauid: *Edent*
pauperes, & saturabuntur. Quia desiderant & gustant *Psal. 21.*
bonum, quod est super omne bonum, quod est summum *Bellarmin.*
bonum Diuinitatis in seipso visum, aut in spe, aut in re,
aut in actu, aut in desiderio. Non omnes tamen perfe-
ctam hanc attingunt Communioem; sed tantùm pau-
peres: Edent pauperes, & saturabuntur: qui nec ceptam *S. Aug. in*
concupiscunt huius sæculi, nec timens inopiam; illi, in- *Psal. cit.*
quam, qui non sperant huius vitæ abundare diuitiis, nec
illis priuari pertimescunt. Huic etiam proposito inser-
uitunt verba illa Saluatoris: Qui manducat hunc Panem, Ioan. 6.
habet vitam æternam; in cogitatu & desiderio habet vi-
tam æternam, vitam beatam, Gloriam æternam: affixus
 Pars Quarta
 i
 cccxx

terra manere non debet, sed necesse est, transferrum fieri
atà mensa Altaris ad mensam Cœli, interit Diuinitatē
Cœnæ, & Angelorum vescatur in uariisque Pane, sed
modum eorundem Angelorum, sine Sacramentis
nigro saturari grano studeat.

S. Bern. in
in Cant. 33.

Ad hanc cordis saturatam aspirare & anhelare de-
bet anima Christiana, ac proinde ad Deum, & ad
Dei dona: *Omnino me non satiat Deus, ait S. Augu-
stinus, nisi promitteret mihi seipsum Deum. Esurias
igitur. Et sicut peregrinatio mea, ut fatiatur presentia
Hoc sit igitur unicum desiderium meum, quiescere
presentia clara Dei. Quamobrem Communitio spiri-
tualis, veluti supra dictum est, non consistit in quies-
que Dei desiderio, sed in desiderio quodam ardore,*

S. Aug. To.
10. de Verb.
Apo. serm.
16.

quod nec te viuere, neque quiescere permittit, & quod
sanctam quodam participat impatientiam: Et quod
impatientius desideramus ipsam (celestem, videlicet Ieru-
salem) tanto patientius sustinemus omnia propter
ipsam. Neque perfectio hæc defuit Matri Dei sanctis-
simæ, imò in gradu & modo eminentissimo eius patre-
ceps fuit, appetendò namque & desiderandò Filio suo
viri in sanctissimo Sacramento, eò maiori ardore de-
siderio videndi ipsam faciem ad faciem discooperit Sa-
cramenti velamine: Quare ad imitationem Beatissimæ
Genitricis Dei, excita, anima mea, totum affectum
ad desiderium Dei, dicendo: *O fons vita, vena aquarum
viuentium, quando veniam ad aquas dulcedinis
de terra deserta, inuisa, & in aquosa. ut videam
faciem tuam, & gloriam tuam, & satiem ex aqua
vitalis tua sitim meam? Sitio, Domine, fons vitæ,
me. Sitio te Deum viuum; ô quando veniam, & con-
rebo, Domine, ante faciem tuam! Putasne videbo
illam, diem, inquam, iucunditatis & lætitiæ, diem
quam fecit Dominus, ut exultemus &
lætetur in eâ.*

S. Aug. So-
liloq. cap.

Quare ad imitationem Beatissimæ
Genitricis Dei, excita, anima mea, totum affectum
ad desiderium Dei, dicendo: *O fons vita, vena aquarum
viuentium, quando veniam ad aquas dulcedinis
de terra deserta, inuisa, & in aquosa. ut videam
faciem tuam, & gloriam tuam, & satiem ex aqua
vitalis tua sitim meam? Sitio, Domine, fons vitæ,
me. Sitio te Deum viuum; ô quando veniam, & con-
rebo, Domine, ante faciem tuam! Putasne videbo
illam, diem, inquam, iucunditatis & lætitiæ, diem
quam fecit Dominus, ut exultemus &
lætetur in eâ.*

✠ (o) ✠

CAP.

CAPUT X.

De tertio spiritualis Communionis modo
perfectissimo.

HAud dubium est, praxin præcedentis Communionis spiritualis omnem in se continere perfectionem, & vix scio, num alia perfectior dari possit. Nihilominus Sanctorum in hærentes opinioni, alium adhuc Communionis modum si deliorem, efficaciorum, & ab omni proprio commodi suspitione liberiorum, nec non similitudinis imitationique Christi proximiorum intimiorumque, dari reperiemus. Hæc illa Communio est, quam docet S. Apostolus Petrus (*communicare Christi Passio. 1. Petr. 4. nobis*) communicare & participare de cunctis doloribus, de cunctis opprobriis & ignominiiis Christi, de Crucis, Passione & Morte eius, si non cum effectu, saltè cum affectu, amore & desiderio.

Uthanc tanti momentique veritatem à principio & origine declaramus & exponamus, considerandum est, qua ratione Christus D. N. non solum sit via nostra, sed etiã vita nostra; *Ego sum via, & veritas, & vita: ego sum vera via, & vera vita; vera via in Cruce & Passione; & vera vita in Gloria & Resurrectione.* Vtrumque exemplum in Christo imitari debemus, est via Crucis, & vita Gloriæ. Siquidem, ut optime docet S. Augustinus: *Docuit nos exemplo Passionis, cum quantapati entia in illo ambulemus: firmavit nos exemplo sua Resurrectionis, quid ab illo patienter sperare debemus.*

Ioan. 14.

S. Aug. ser. de Verb. Dom. 26.

Supposito hoc principio, perspicue hinc cognoscitur, quanta sit necessitas & perfectio spiritualis huius Communionis, qualisque modus sit, quo exerceri debeat. Sanctum hoc exercitium consistit in ardenti & effraci quodam desiderio recipiendi Christum in Sacramento, & tanquam viam, & tanquam vitam, & tanquam flagellatum, & tanquam glorificatum: in desiderio

com.

communicandi & participandi & de Cruce Christi, & de Gloria Christi. Hæc tanc̃ illius Sponsæ mensurat & sententia, quando dicebat: *Fasciculus myrræ, Dilectus meus mihi; botrus Cypri, Dilectus meus mihi.* Desidero Dilectum meum in Sacramento absconditum:

Cons. 1. communicando & participando de amaritudine myrræ hæ Passionis suæ, & de dulcedine vitz Resurrectionis suæ. Similis quoque affectus erat per dilecti illius Discipuli S. Joannis, dicentis: *Ego Ioannes, frater vester pariter*

Apo. c. 1. *riceps in Tribulatione & Regno.* Pariceps esse desidero vtriusque conditionis Christi, & Passionis & Regni sui. Huic proposito pariter congruunt hæc alia eodem verba: *Omnis spiritus, qui soluit Iesum, à Deo non habet spiritum Dei.* Huiusmodi spiritum leuiter monstrarunt Filii Zebedæi, vnde & reprehensi & correpti fuere à Christo: quod separate volebant vni à termino, Passionem à Gloria: cum peterent regnare, minime verò cogitarent de trahendo per viam Passionis. Denique confirmata fuit hæc doctrina ipsâmet Christi authoritate: Unde verba illa: *Qui manducat carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

1. Ioan. c. 4. *Qui non habet spiritum Dei, non habet spiritum Christi.* Huiusmodi spiritum leuiter monstrarunt Filii Zebedæi, vnde & reprehensi & correpti fuere à Christo: quod separate volebant vni à termino, Passionem à Gloria: cum peterent regnare, minime verò cogitarent de trahendo per viam Passionis. Denique confirmata fuit hæc doctrina ipsâmet Christi authoritate: Unde verba illa: *Qui manducat carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

Matth. 26. *Qui manducat carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

Ioan. 6. *Carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

S. Bern. de dilig. Deo. *recolit mortem meam, & exemplo meo mortificat membra sua, qua sunt super terram: habet vitam æternam.*

S. Bern. in Psal. 71. *Qui manducat carnem, & bibit sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

Psal. Qui *manducat carnem, & bibit sanguinem, habet vitam æternam: qui non manducat carnem, & non bibit sanguinem, non habet vitam æternam.*

hab. ferm. *perfectam Communionem Saluatoris in sanctissimo Sacramento peruenire desiderat, necesse est, se præparare: ardentissimo quodam desiderio communicandi omnibus doloribus, tormentis, ignominis, & opprobriis Passionis & Mortis Christi: appetat coronari spinis, dilaniari flagellis, clavis crucifigi, felle & aceto potari.*

Summa, ad hoc aspirare, hoc vnicum cunctorum desideriorum finis, meta & scopus esse debet, ut sit, non solum quasi alius Crucifixus in terra, totus afflictus, omnium dolorum, flagellorum, tormentorum que communi

Galat. c. 6. *erat Apostolus, quando dicebat: De cetero nemo meus*

molestus sit; ego enim stigmata Domini Iesu in corpore meo
 porto. Cæterum nullus mihi creet molestiam satagens
 me se iungere à cogitatu & desiderio meo; quo per vi-
 am Crucis & Passionis penitus me in Christum trans-
 formari eique incorporati concupisco: propter quod in
 corpore meo, tanquam seruitutis meæ signa, gesto pla-
 gas & vulnera pro amore eius tolerata. Talis erat di-
 scipulus S. Ignatius Martyr, dilacerari exoptans à be-
 llicis, ac si anhelasset ad delicias: *Vtinam fruar bestis, qua
 mihi parata sunt.* Insuper ad subeundi quæuis Infer-
 ni tormenta promptum se offerebat, ut mereretur vixi
 & coniungi Iesu Christo: *Et flagelli Diaboli omnia in-
 me veniant, ut Iesum Christum merear adipisci.* Et de-
 sidero mori pro Christo, amor enim meus crucifixus est.
 Idem planè reliquis Sanctis affectus fuit, ad Diuinita-
 tem Christi transirent per viam Humanitatis, intrareot
 Gloriam per angustas portas plagarum & tribulatio-
 num, Agni desiderarent cibum, ac simul cum lactucis
 amaris. Et ut descendamus ad praxin, hos, aliosue si-
 milis iate, O anima mea, concitabis affectus, centies
 milliesque de die desiderando in sanctissimo Sacramen-
 to communicare doloribus & opprobriis Christi, Cru-
 ci, Passionis & Mortis eius: O quando dignabitur Do-
 minus suo vulneribus mentem meam vulnerare! Redde
 nobis, Domine, vulnera nostra, quia innocens es: aut sal-
 tem tecum vulnera corda nostra. Nolo, Domine, sine vul-
 nera viuere, quia te video vulneratum. Rogo te, Do-
 mine, nè differas gratiam instanti ad eam à me petitam.
 Quando, Domine Iesu? quando hoc erit? Differre, Domi-
 ne, mors mihi est; & si magis expectaueris, foris desiderio
 liquefiam, & postea in liquido vulnera permanentia im-
 purum non valebunt. Hanc præstitisti gratiam durissi-
 mam ferreisque instrumentis, clavis, lanceæ, instrumen-
 tis mortis, quæ voluisti tuum corpus vulnerando intra-
 re; & non concedes mihi, creaturæ tuæ rationali, ean-
 dem gratiam? & me, tuam creaturam rationalem, in-
 trare per iam facta vulnera non permittes? Sed nunc ex-
 perior, mi dulcissime Iesu, quod peccatorum meorum
 multitudo me reddat prorsus indignum tali gratiâ. Ad-
 mopus, Domine, si mihi denegetur pati, angeatur in me,

S. Ignat.
 Mart. Ep.
 12. ad Rom

S. Bonav.
 Siim. c. 2.

ac crescat saltem eò magis desiderium illius; ut non pati maiori me afficiat tormento, quam ipsum pati, & non mori sit mihi mors dura & crudelis. Proceptor nihilominus, dulcissime Jesu, quod nec velim, nec appetam, neque alium desiderè amorem, quam tuum: neque alias diuitias, quam paupertatem tuam: nec alios honores, quam ignominias & opprobria tua: neque conbitiones alias, quam pœnas & dolores tuos. Caput meum, veluti tuum, spinis coronatum desidero, oculos velatos, faciem sputis & alapis oppletam, os felle & aceto potatum: desidero manus pedesque clavis confixos, totum corpus flagellatum, excruciatum, duro Crucis ligno confixum: animam meam ad imitationem tuam sepeliam in mari quodam amarissimo omnis tædii, timoris, doloris & tristitiæ: & denique *si nunc satiabor, cum afflitus fuero ad similitudinem tuam*; tùm in altera vita contentus ero gaudendo ac fruendo Diuinitate tuâ: astuendo hac vita patiendo & compatiendo cum Humanitate tua. Et hæc sufficiant de praxi Communionis spiritualis.

Cap. XI.

De Præsentia sanctissimi Sacramenti per diem habenda.

Panis vitæ, Christus duobus modis, secundum D. Augustinum, præsens obtineri potest: in throno Gloriæ & in throno Sacramenti. Prima præsentia perfectissima est, & Angelis propria: secunda est imperfecta, & propria nobis. Nottra igitur, tanquam imperfecta, quantum fieri potest, imitari debet illam Angelorum perfectissimam: & de hac imitatione, uti & de modo exercendi agemus in præsentia.

Rupert. 12.
Exod. c. 3.
Iob. 10.

Prima conditio præsentia Angelorum est, quod sit continua: siquidem omne bonum in Deo reperitur, & nullum extra ipsum. Undè benè dixit Rupertus Abbas: *Hic Panis (Diuinæ Essentiæ) visus & vita est substantia*

in Angelica, & omne bonum est, & pulchrum Angelorū,
quemadmodum est omne bonum & pulchrum Dei. Si. Zach. c. 9.
 in contemplatione oportet, continua sit in nobis, quantum
 possibile est, presentia sanctissimi Sacramenti, habendo
 illud semper præsens aut *in re*, aut *in voto*, mediante Cō-
 munionione Sacramentali, vel spirituali: enim erò totū bo-
 num tuum, anima mea, est in hoc Divinissimo Sacramē-
 to, & extra illud nullum aliud reperis bonum: quia in
 Corpore suo Deus confarcinavit omnes Divinitatis sug-
 geras, ad eò, ut aliud non super sit medium, nec sit a-
 via, inquit S. Augustin. participandi gratias Dei, nisi
 mediante Carne & Corpore ipsiusmet Dei. Quapropter *S. August.*
 perconsult: *Si vis vivere de Spiritu Christi, esto in tract. 26. in*
Corpore Christi. Vnde de sanctissimo Sacramento yeti. *Ioan.*
 dicitur potest illud Isaïæ: *Non est absque te Deus. Quia Isa. c. 45.*
 non nisi in sanctissimo Sacramento Deus reperitur per
 participationem donorum suorum Divinorum. *Non*
transiit aliquem perfecti perfectione Hierarchica nisi per
sanctissimum Sacramentum. S. Dionys.

Secunda conditio est, quod sit præsentia intima;
 ut *invisibilis sit Angelus etiam profunda Dei*, in perfe-
 cta & clara visione Essentiae Dei, attributorum eius in-
 dividualium, Divinarumque Personarum. Adeundem
 modum intima ac profunda esse debet præsentia sanctis-
 simi Sacramenti: ut non persistas in visione specierum
 Sacramentalium, sed ab hisce transeas ad Corpus Chri-
 sti, à Corpore ad Animam, ab Anima ad Divinitatem, &
 à Divinitate ad Trinitatem Personarum, quæ ibidem
 existunt *per naturalem sequelam*, tamen si diverso modo:
 Persona Verbi immediate, tanquam suppositū Corporis
 & Sanguinis Christi; aliæ vero Personæ mediante Di-
 vinitate. Præterea in Corpore, purgabis, ac mundabis te
 in mari preciosissimi sui Sanguinis: in Anima, te illumi-
 nabis in Lumine celestium suarum virtutum (& in particu-
 lari in virtute Patientiæ). In Divinitate, te perficies, in
 igne Charitatis & Amoris Dei, sanctissimæque Tri-
 unitatis. Quapropter contempleris Christum in sanctis-
 simo Sacramento, veluti Templum coeleste, ubi Corpus *Exod. c. 25.*
 sanctissimum

Exod. 6.30.

sanctissimum est Atrium, in quo est *labrum aneu* pi
delicet, concha Sanguinis, ad lauandum: Anima est Sin-
tuarium, in quo est *candelabrum* cum septem Luceis
septem Donorum Spiritus sancti ad illuminandum: &
Diuinitas est *Sancta Sanctorum*, vbi asserua: vt mona
coelestis dulcedinis & consolationis ad Desiderium.
Hic in locis, anima mea, tibi commemorandum est, in A-
trio, in Sanctuario, in Sanctis Sanctorum; in virtute, in
Corpore, in Anima, & in Diuinitate Christi, vt in
igne Diuinitatis; ibique exercebis te in contritione pec-
catorum tuorum; in Patientia Christi, & in Charitate
Dei. Verum principalis habitatio tua statuenda est

Caythuf.
tom de
sanctis. Sa-
gram. art. 7.

in Diuinitate; vt enim recte asserit Caythufianus, *San-*
poratio est propter inordinationem: nimirum in sanctissimo
Sacramento, vnio corporalis est propter vnionem spiri-
tualem inter Diuinitatem & animam, consistente in me-
diante gratia: vbi intellectus cibatur prima veritate, ve-
luntas summa bonitate, tanquam proprio cibo.

Tertia conditio presentiae Dei in Angelis est, quod sit
praesentia amorosa seu affectuosa: sicut enim sunt labo-
stantiae purae intellectiuae; ita pure affectiuae, vnio affectus,
vnus amoris erga Deum Deum solum.

Eo modo debet esse constituta praesentia sanctissimi
Sacramenti. E duobus amor vnus, aut Christi, aut per-
cat: tibi eligendus est, anima mea. Pondera aqua tunc
nis lance, quis e duobus saluti tuae magis conducere
expediat. Quid est Deus? Est quoddam infinitum
aeternum gaudium per essentiam. Ergo amandum
um; eris aliquod infinitum & aeternum gaudium per
ticipationem. Quod est peccatum? Est infinita que-
dam, aeternaque tristitia: ergo &c. Amor hic erga
etissimum Sacramentum non debet esse affectiuae
taxat; verum etiam effectiuius & efficax, non tantum
sed etiam linguam & manum conferendo in seruatum
obsequium, ac debitam sanctissimi Sacramenti venera-
tionem, linguam illud semper laudando ac benedicen-
bus variis orationibus iaculatoriis sequen-
similibusque; Laudetur semper sanctissimum Sacra-
mentum: Benedictum sit semper sanctissimum Sacra-
mentum, & laudabile & gloriosum in saecula. Credo
spem

Credo, spero, & amo sanctissimum Sacramentum. Panis
qui vivificame. Pignus aeternae Gloriae salua me. Omne
bonum, absorbe me. Fac me verè credere in te, vt in alia
vna videam te in secula saeculorum Amen. Et tempore
tentationis vtilissima & praesens oratio, quâ vtitur S.M.
Ecclesia in officio: O salutaris hostia, Quae caeli pandis
ostium, Bella premunt hostilia, Da robur, ser auxilium. Et
haec pro imitatione praesentiae Angelorum in Deo dicta
sufficiant.

Pro coronide exercitii huius, compositionem loci
praesentiae istius hâc coofficies norma. Sanctissimam
imaginaberis tibi Virginem, caelesti vndique Gloriae ad-
ornatam, quae sacratis manibus suis sacram teneat sphæ-
ram, sanctissimum Sacramentum comprehendentem:
& supra hanc sanctissimam Trinitatem Patrem, Filium,
& Spiritum Sanctum infinitâ quâdam Angelorum ca-
teruâ circumdatos. Ausculturabis verba Virginis nos inui-
tantis ac dicentis: Venite, comedite panem meum, & bi-
bite vinum, quod miscui vobis. Suavem audies musicam
Angelorum concinnantium: Verè tu es Deus abscondi-
tus, Deus Israel Saluator. Inclinabis te ad vocem Patris:
Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui.
Reverberis praesentiam Spiritus sancti, qui Gratiae suae
plepitudine rehdet in sanctissimo Sacramento, veluti in
proprio virtutis suae opere. Admiraberis Caelum, Ter-
ram, & creaturas omnes, singulas in propria lingua iu-
billantes & exultantes in praesentia sanctissimi Sacramen-
ti, Diuinam deprecando Maiestatem in hoc opere,
tanquam in ultimo infinitae Potentiae, Sapientiae, & Boni-
tatis in termino constitutam. Solus Dæmon cum suis
assectis exclusus remanet ab hoc debito seruitutis & lau-
dationis officio, quod quia facere contempsit Angelus;
cecidit & factus est Diabolus, qui & huius Danu sempiter-
nam patitur inedia. Abscedat vanitas, accedat Diuini-
tas, transformet Charitas, & sicut totus Diuinus. Glorifi-
cando illud etiam opera manuum, omnia faciendo
ad honorem & gloriam sanctissimi
Sacramenti.

Rupertus
Abbas
Exod. 10 13
S. Bonan.

CAP. XII,

De duodecim fructibus sanctissimi
Sacramenti.

S Joannes in Apocalypsi ingentem vidit fluvium ab ipsa sede Dei & Agni originem ortumque suum ducentem: *Vidi fluvium procedentem de sede Dei & Agni.* Et in medio fluminis hujus magna exurgebat arbor, quæ duodecim producebat fructus. *Et ex utraque parte lignum vite afferens fructus duodecim.* Per fluvium, juxta Rupertum aliorumque expositionem, intelligitur Spiritus sanctus procedens à Patre & Filio: & per arborem vite è fluvio hoc pullulantem alii intelligunt Christum: ut nostro conformiter proposito nos capiemus sanctissimum Altaris Sacramentum, in quantum effectus est & opus Spiritus sancti, ut supra insinuavimus. Ex hac arbore duodecim pullulant fructus, qui sunt duodecim gratiæ & dona, quæ causalat in nobis sanctissimum Sacramentum: quorum etiam mentionem facit Prophetæ Ezechiel, & singula nunc ordine recensebimus, assilens nobis eadem Spiritus sancti gratiâ.

Rupertus
in hunc locum.

Ezech. c. 16

I.

Lauite.

S. Tb. q. 79
art. 4.

Hic est primus fructus sanctissimi Sacramenti: lauare & expurgare animam à peccatis, remittendo re-nalia, & præseruando à mortatibus, veluti supra explicatum est.

II.

Unxite.

Et est secundus fructus, unctio Gratia Sacramentalis, quæ

quæ est Gracia habitualis, in quantum connotat
 qualem ad finem Sacramenti necessariam. Idque si-
 gnificat nomen Eucharistiæ, id est. bona gratia: quia
 conferuntur Gratiæ increata Christi, & confertur Grati-
 a creatam.

III.

Vestiuite.

Christo, tanquam veste, quod contingit transfor-
 mando se in Christum. *Induit me vestimentis salutis.* Isa. 61.
Induit me Christo & Salvatore. Et hoc, quod quis ve-
 stitur Christo, ac transformetur in Christum, mirabili
 modo fit in sanctissimo Sacramento.

IV.

Calceavi te ianthino.

Calceamenta coloris violacei & cerulæi symbolum
 sunt affectuum cælestium. Sanctissimo mediante Sa-
 cramento tota cœlestis evadit anima, ad modum panis,
 quem manducat, *de Cœlo cœlestis.* Propterea, quam- *Ioan. 6.*
 diu adhuc præsentem agit vitam, duplex ei conceditur
 Gloriam animæ simul & corporis, uti supra dixi.
 Unde sanctissimum Sacramentum merito appellatur
Symbolum Resurrectionis, Pharmaceutum immortalitatis.
 Imò præcedunt nos nulli, corpora gloriosa, in signum
 contractus Carnis Christi, & quod in præsentem vitam di-
 gne sacram sumpserint sibi, splendore quodam par-
 ticulari, tanquam Aureola, fore dotanda, in signum
 Communionis & unionis corporalis cum
 Christo in terris habitæ.

V.

Dedi circulos auribus tuis.

Circuli, id est, Inaures significant virtutem Fidei, quæ est ex auditu, & specialis sanctissimi Sacramenti fructus est. Vt propterea nuncupetur *Mysterium Fidei*, quia tribuit vim & virtutem credendi supra omnem sensum & supra omnem rationem; ac non contra rationem. Siquidem, ut docet S. Thom. *In Sacramento veritas, & nulla falsitas, vel deceptio debet includi.* Neque sensus decipiuntur, cum non nisi de accidentibus solum iudicent, quæ, sicuti à parte rei existunt, ita quæ videntur; aut intellectus lumine Fidei illustratus iudicat, non adesse ibi substantiam panis, sed Corpus Christi. Insuper dicitur *Mysterium & Sacramentum Fidei*, quia est mysterium occultissimum, *vbi est Deus absconditus*, Diuinitas in Humanitate, & Humanitas in speciebus Sacramentalibus: & vtraque est inuisibilis & obiectum Fidei, quæ de inuisibilibus.

In 4. dist. 11
q. 1.

S. Th. q. 75.
art. 1.

VI.

Armillas in manibus.

Armilla ornans manum significat spem, quæ roboret viresque suppeditat ad bene operandum. Et hæc quoque sanctissimi Sacramenti effectus est, ac propterea vocatur Viaticum, quia in via nos reficiens, usque ad Patriam deducit. Quid desperas? ait S. Augustinus. *Spera in sanctissimo Sacramento, in quo habes & Patrem, habes Patrem, habes & patrimonium.* Præterea est substantium Spei nostra sanctissimum Sacramentum, quia mox dicitur, perfectè nos vnit Christo, obiecto primario Spei nostræ.

Mag. in 4.
dist. 8.

S. Th. 3. p. 9
79. art.

S. Aug. Ps.
84.

S. Th. q. 75.
art. 1.

V. N. E.

VII.

Et torquem circa collum tuum.

Torques, cingens collum tuum, & ad pectus vsque propendeas. Charitatem, Charitatisque perfectionem, fructum sanctissimo Sacramento valde proprium, indigita. Vnde vocatur *Synaxis*, id est, *Communio*: qui per illam in vnione perfectæ Charitatis adunamus & coniungimus nos Deo & Proximo nostro. Qua de causa *S. Tho. 3. p. nuncupatur etiam Sacramentum Charitatis, Sacramentum Amoris*. Et tamen si Sacramentum Confirmationis sit etiam *Sacramentum perfectissimum*, quia confirmat & perficit Charitatem: attamen non est *perfectissimum in ordine ad conjunctionem cum Christo*, veluti est Sacramentum Altaris, sed est in ordine ad oppugnandas externas inimicorum tentationes.

VIII.

Cinxi te bysso.

Bysus est cingulum vel fascia ex candidissimo lino, symbolum Puritatis, quam confert sanctissimum Sacramentum. Et quænam maior dari potest puritas, quam cum quis assumitur ad vnionem propriæ Diuinitatis Filii Dei. Vnde sanctissimum Sacramentum appellatur *Metalepsis*, id est, *Assumptio*, quia per illud ad summam Puritatem Diuinitatis assumitur.

IX.

Facta es mihi.

Sponsa, vt exponit *S. Hieronymus*, quia in hoc Sacramento anima nostra desponsatur Christo media corporum vnione, & multo magis vnione voluntatum. Hæc conformitas nostrarum voluntatum cum voluntate Christi, inquit *S. Bernardus*, *maritat animam Verbo*. Vnde consulit *Tertullianus*: *Nupsisti Christo? incede secundum Sponsi tui voluntatem*. Etenim *Sponsa fidelis Sponso tuo*, vt notat *S. Basilius*, *contemnit, quidquid oculi apparet & nudâ mente amore Sponsi satiatur*. Et tanquam propriæ Sponsæ, dicit ipsemet *Propheta Ezechiel*

S. Hier.
S. Bern. ser.
38. in Cant.
Tertull. de
uelandis
Virg. c. 16.
S. Basil. lib.
de vera
Virginia.

Can. 4. chiel: *Coronam decoris posuit super caput eius*, tanquam
Reginæ Regis Sponsæ: *Veni de Libano, Sponsa mea, veni,*
coronaberis. Verum, si in particulari loquamur de Spon-

Carth. a. 18.

sa nostri intellectus, & de Sponsa voluntatis nostræ, re-
sponderet Carthusianus: *Veritas increata, intellectus no-*
stri cibus, est propria Sponsa intellectus creati; & Ver-
itas increata, cibus voluntatis est Sponsa voluntatis.

X.

Expandi amictum meum super te.

Amictum, vel, ut alii legunt, *alam meam* Diuinæ pro-
tectionis, quâ Christus tutatur animam veluti proprie-
tam Sponsam. Unde, quamuis consumptis speciebus sa-
cramentalibus Corpore discedat; nihilominus moraliter
manet per auxilium Diuinæ protectionis, ipsam
omni specie mali defendendo, & ad bonum promouen-
do.

XI.

Ecce tempus tuum, tempus amantium.

Christus fungitur officio Sponsi, præscribendo Spon-
sæ modum viuendi, quem obseruare, qualique exercere
sele occupare debeat. *Tempus tuum erit tempus amantium.*
Seu, ut legunt alii, *tempus nuptiarum, tempus am-*
rum. Unica solâ erit occupatio tua, ut te exerceas in
amore mei, veluti ego me occupabo in amore tui: *vos*
tempus tuum, tempus totius vitæ tuæ, erit tempus amant-
is, tempus sponsaliti, tempus amoris. Talis erat modus
viuendi istius sanctæ animæ, veræ Christi Sponsæ, quæ
de seipsa dicebat: *Hac est anima mea, assidua exercitatio-*
toris viribus semper intendere in Deum, summum am-
rem, & summum bonum. In quo etiam sensu Carthu-
sianus accipit illa verba Christi: *Hoc facite in meam com-*
memorationem, id est, in commemorationem amoris mei,
exercendo actus amoris, & contemplando Charitatem
meam erga vos. Sed aduertendum est, quod dicitur in
numero

*S. Bern. de
natura Di-
uini Amo-
ris. c. 2.
Carthus. de
Sacram.
art. 17.*

numero plurali, *tempus amorum*: etenim cum exercitio Amoris Dei combinandus quoque est Amor proximi: amando perfectè Deum, non solum *in seipso* verum etiam *extensivè* in creaturis.

XII.

Similam, mel, & oleum comedisti.

Hic est duodecimus fructus, fundamentum & radix aliorum. Cunctis ditatus es bonis, donis & gratiis, ex eo, quod in sanctissimi Sacramenti sumptione cibus factus de flore farinae, de Corpore Christi, gustaveris mel Sanguinis, & oleum Divinitatis. Cum hoc enim totum dedi, quod dare potui, nec quidquam mihi superest, quod dare valeo, inquit Christus. Ac propterea, iuxta mentem D. Augustini, Eucharistia per *Antono. S. Aug. massam* dicitur *Gratiarum actio*: quia cum omnia in illo *S. Ambros. donauerit*: non restat aliquid aliud petere, sed tantum in *Luc. 16. gratias agere*. Beati igitur, qui ut *catelli edunt de micis lib. 17. celestis Panis Sacramenti*. O *uberis mica, qua repellitis ieiunium sempiternum, qua colligentem pauperem aternis expletis epulus!* Et cum hoc praxi deuotionis erga sanctissimum Sacramentum imponitur finis.

EXER